

XXXII. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Had- és Rendészettudományi Szekció
Gödöllő, 2015. április 15-17.
Szent István Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar
Nemzeti Köszolgálati Egyetem

Kartellezés,
a közbeszerzési pályázatok kijátszásának lehetőségei

Jelige: Kartellezés

Pályamunka lezárásának időpontja: 2013.október

2015

Tartalomjegyzék

1. Előszó	3
2. Mi a kartell, közbeszerzés.	4
2.1 A kartell fogalma, fajtái.....	4
2.2 A közbeszerzésekről általánosságban.	6
3. A hazai kartellszabályozás fejlődéstörténete.	8
3.1 A szabályozottság hiányának időszaka.	8
3.2 A szabályozottság fejlődéstörténete.....	8
3.2.1 1923. évi V. törvénycikk	8
3.2.2 1931. évi XX. törvénycikk.....	9
3.2.3 1984. évi IV. törvény.....	12
3.2.4 1990. évi LXXXVI. törvény.....	14
3.2.5 1996. évi LVII. törvény	16
4. Hogyan ismerjük fel a kartellt.	19
4.1 Az ajánlattevők versenytárgyaláson történő összejátszása.....	19
4.2 A versenytárgyaláson történő összejátszás gyanút keltő jelei.	24
5. Mekkora kárt okoznak a kartellek a magyar gazdaságnak.....	27
6. Megéri-e kartellezni?.....	35
7. A kartell-megállapodások felderítésének intézményes keretei és lehetőségei valamint a jogkövetkezmények.....	37
7.1 A Gazdasági Versenyhivatal (továbbiakban GVH) eszközei.....	37
7.1.1 A Gazdasági Versenyhivatal engedékenységi politikája.....	44
7.2 A Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda (továbbiakban KR NNI) eszközei.....	47
7.2.1 A nyomozó hatóság felderítésének lehetőségei.	47
7.3 A Gazdasági Versenyhivatal és a KR NNI eljárásainak problémái.....	49
7.4 A Közbeszerzési Hatóság.....	50
8. Zárószó.....	54
Felhasznált irodalom.	55
Mellékletek:	57

1. Előszó

Számos más probléma között a világ minden táján elsőbbséget élvező megoldandó feladat a szabad verseny korlátozásának megelőzése, a tisztességes piaci magatartás feltételeinek megteremtése. Ez különösen igaz a közbeszerzésekhez kapcsolódó pályázatok kijátszási lehetőségeinek megelőzésére, hiszen a közpénzek hatékony, ésszerű felhasználása minden állampolgár közös érdeke. A közbeszerzések megvalósítása az adófizető állampolgárok által jöhet létre. Ezért különösen fontos ezen pályázatok kiírásánál a kartell tevékenységek felfedése, megelőzése, gondos és alapos elemző munka az ajánlatkérők részéről.

Mindezek fontosságát is alá támasztja az a tény, hogy a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás elleni harcban a közbeszerzések terén a büntetőjogi felelősség is kiterjed a kartell-megállapodásokat kötő vállalkozásokra. Versenykorlátozásról abban az esetben beszélünk, hogyha a piacon van már valamilyen verseny, de az a felek megegyezése folytán beszűkült illetve a felek erre törekedtek.

E témával kapcsolatban örömmel vettem bele magam a munkába, hiszen számomra rengeteg érdekes és hasznos dolgot tárt fel a kutató munkám.

2. Mi a kartell, közbeszerzés.

2.1 A kartell fogalma, fajtái.

A kartell konkurens (versenytárs) vállalatok írásbeli vagy szóbeli megállapodása az egymás közti verseny korlátozására. Kettő vagy több, többnyire hasonló piacon tevékenykedő vállalat kartell-megállapodásából jön létre. Célja, hogy a résztvevő cégek magasabb árakat és profitot érhessenek el, miközben nem jár társadalmi előnyökkel. Jellemzően az árak meghatározásán, a piac felosztásán (ki melyik vevőt szolgálja ki, ki melyik tendert nyeri), az egyes cégek által értékesített mennyiségek meghatározásán keresztül korlátozza a versenyt. Régebben valamennyi, vállalatok közötti versenykorlátozó megállapodást kartell-megállapodásnak neveztek, így beszéltek például vertikális kartellról is, amikor a termelési lánc különböző szintjein elhelyezkedő (például termelő és kereskedő) kötött egymással megállapodást. Ezzel a tág fogalomhasználattal olyan megállapodásokat is kartellnek neveztek, amelyek nemcsak a versenyt korlátozzák, de egyúttal a jólétet is növelik (például olyan vállalati együttműködés ami ösztönzi a kutatás-fejlesztést - előfordulhat, hogy ha több autógyártó közösen fejleszt egy új típust, akkor ugyan kevesebb különböző autó közül lehet választani, de közösen esetleg jobb autót tudnak alkotni). A kartellek egy másik megjelenési formája a horizontális, amely versenytársak közötti megállapodásról szól.

Ma, az angolszász szóhasználatnak megfelelően egyre inkább csak a versenytársak közötti (horizontális) és kifejezetten a verseny korlátozására (a piac felosztására, árörögzítésre) irányuló megállapodásokat nevezik kartellnek. A korábbi, általánosan értelmezett kartell fogalomtól való világos elkülönítésre néha "kökemény" (hardcore) kartellként említik.

A vállalatok megállapodhatnak közösen szabott ár alkalmazásában, a piac egymás közötti felosztásában, a termelt mennyiség nagyságában. Ha kartellrésztvevők betartják a megállapodást, nem kínálnak egymás alá, akkor a versenyzőnél magasabb profitot érnek el, közösen akár a monopólium által elért profitra is szert tehetnek.¹

Mint azt már az előbb említettem beszélhetünk horizontális és vertikális kartellről. Horizontális, ha a megállapodás versenytársak között jön létre és vertikális, ha a piac különböző szintjein tevékenykedő vállalkozások között történik a megállapodás.

Ha a vállalatok a közösen szabott ár alkalmazásában állapodnak meg, abban az esetben árkartellről beszélünk. Ezen belül is szót kell ejteni különböző megvalósulási formákról. Árkartell esetében a kartellező vállalatok megegyezhetnek az árak fix rögzítésében, de akár

¹ <http://hu.wikipedia.org/wiki/Kartell>

egy bizonyos sávot is megállapíthatnak az árak mozgásának korlátozására, sőt az ár egyes elemeit is egyeztetetik.² Gyanút keltő jel, ha egyetlen cég ad a reálshoz közeli árajánlatot, a többi versenytárs pedig irreálisan magas árat határoz meg.

Néhány szót ejtenék az információs kartellről. Erről a kartell típusról akkor beszélhetünk, ha a cégek olyan titkos üzleti információkat áramoltatnak, amelyek egyértelműen mérsékelik a piaci szereplők közötti bizonytalanságot. Nagyon jó példa információs kartellra a Magyar Cementipari Szövetség tevékenysége. Az említett szövetség a hazai cement- és mészgyártó rendszeresen gyűjtötte az értékesítés és a készletezés mennyiségi adatait. Azonban a tagoknak küldött havi jelentések tartalmazták a telephelyenkénti valamint értékesítési adatokat is vállalkozásonkénti bontásban.³

A cégek kipuhatolják egymás indulási szándékát, milyen erőt képviselnek a piacon vagy éppen tájékoztatják egymást a pályázati szándékaikról. Veszélye, hogy torzítják a versenyt és befolyásolják az ajánlat elkészítésének függetlenségét. De információs kartellről van szó akkor is, amikor egy vállalat arról szerez tudomást, hogy mely cégek pályáznak az adott közbeszerzésre. Ez egyébként még nem rejt önmagában nagy veszélyt, hiszen ez akár inspirálhat is az adott közbeszerzési pályázaton induló gazdasági társaságot.

Az információs kartellhez szorosan kapcsolható az úgynevezett szívességi kartell, amelynél a közbeszerzési pályázaton nem vagy csak kevésbé érdekelt vállalkozás színlelt vagy egy semmit mondó, gyenge, nyeresre kevés eséllyel pályázó ajánlatot tesz, esetleg a határidő lejárta után adja be ajánlatát, netán az utolsó pillanatban visszavonja azt.⁴

Piacfelosztó kartell kétirányú lehet, függően attól, hogy a kartellben résztvevő felek beszerzők, vagy mint értékesítők szerepelnek.⁵ Az első esetben a beszerzési források felosztását korlátozzák, míg a második esetben az értékesítési lehetőségek korlátozásában egyeznek meg. Vagyis megegyeznek, hogy a megállapodásban résztvevő cégek közül melyik indul a piac meghatározott területén.

Az árkartellt kombinálhatják a piacfelosztó kartellel. Ebben az esetben körbenyeréses rendszer alakul ki, vagyis a versenytársak abban állapodnak meg, hogy a földrajzilag elkülönülő vagy megismétlődő pályázatok során mindig más nyer. E módszer felismerhető arról, ha több korábban reális pályázatot beadó cég hirtelen árat emel. Így szintén egy cég fog

² Tóth Tihamér: Az Európai Unió versenyjoga. Complex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft Budapest 2007. 157. o

³ Kéryné dr Kaszás Ágnes Roxán: Korlátok és lehetőségek, avagy a kartelltilalom büntetőjogi szabályozásának helye a magyar jogrendszerben. 10. o. 2013

⁴ <http://www.megfeleles.hu/hu/kartell>

⁵ Kéryné dr Kaszás Ágnes Roxán: Korlátok és lehetőségek, avagy a kartelltilalom büntetőjogi szabályozásának helye a magyar jogrendszerben. 10. o. 2013

maradni a piacon, aki bár egy kicsit magas árat adott meg, viszont még mindig közelebb van a reális árhoz, mint a többi pályázó vállalat. A körbenyeréses szisztéma tipikusan és leggyakrabban a párhuzamosan meghirdetett közbeszerzések területén jelenik meg, ahol mindig megfigyelhető, hogy érdekes módon mindegyik piaci szereplő nyer egy kis szeletet a megbízásból, ami már önmagában gyanút kelthet.

Az előbb említettek a kartellek tipikus fajtái, de mindenképpen meg kell említeni, hogy tilos az üzleti feltételek közvetlen és közvetett meghatározása valamint az üzletfelek megkülönböztetése, diszkriminációja.⁶

2.2 A közbeszerzésekről általánosságban.

A közbeszerzés az államigazgatási és egyéb költségvetési szervek törvényben meghatározottak szerinti, közszolgáltató tevékenységükkel közvetlenül összefüggő árubeszerzéseinek, építési beruházásainak és szolgáltatási megrendeléseinek köre. Ennek értékhatárát a költségvetési törvény határozza meg.⁷ Közbeszerzések körében szokott sor kerülni például az autópályák építésére, de említhetném még a középületek felújítását és bármely közpénzből történő beruházást.

Ha a közbeszerzési tárgyak becsült értéke eléri, vagy meghaladja a meghatározott értékhatárt, akkor van szükség közbeszerzési eljárás lefolytatására. A közbeszerzési eljárás olyan törvény által szabályozott eljárás, amelyet az ajánlatkérőként meghatározott szervezetek visszterhes szerződések megkötése céljából meghatározott értékű és tárgyú beszerzések megvalósítása érdekében kötelesek lefolytatni.⁸ Leegyszerűsítve a közpénzek hatékony és szabályozott elköltését jelenti a közbeszerzés. A közbeszerzési eljárás lehet nyílt, meghívásos, tárgyalásos, de beszélhetünk versenypárbeszédről, valamint keret megállapodásos eljárásról. A közbeszerzések célja, hogy átláthatóvá váljanak a közpénzek felhasználása, ésszerű legyen az államháztartás kiadása, ellenőrizhető legyen a közpénzek felhasználása. Fontos, hogy a közbeszerzéseket is törvényi keretek között tartsák, értem ezen például a versenyhelyzet tisztaságának biztosítását. De erről részletesen egy külön fejezetben térnék ki.

⁶ Kéryné dr Kaszás Ágnes Roxán: Korlátok és lehetőségek, avagy a kartelltilalom büntetőjogi szabályozásának helye a magyar jogrendszerben. 11. o. 2013

⁷ <http://hu.wikipedia.org/wiki/Közbeszerzés>

⁸ <http://hu.wikipedia.org/wiki/Közbeszerzés>

Manapság a közbeszerzéseket a közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény szabályozza, amely 2012. január 1. lépett hatályba. E törvény 2013. július 1. néhány helyen módosításra került, főként az Európai Bizottság aggályaiból kifolyólag.

3. A hazai kartellszabályozás fejlődéstörténete.

3.1 A szabályozottság hiányának időszaka.

Már az 1800-as évektől kezdődően voltak törekvések a versenykorlátozó intézkedések felfedésére és azok számonkérésére. Néhány törvényerejű jogszabály volt ezen időszakban, mint például az 1875. évi XXXVII kereskedelmi és 1890. évi II., 1895. évi. XLI., 1913. évi XII. és 1921. évi XXII. védjegyek oltalmáról szóló, valamint árult cikkek mennyiség tartalmának helyes megjelöléséről szóló 1893. évi XXXIV. törvények is versenyt szabályozónak minősültek. Az első világháború utáni társadalmi szakadékok növekedése következtében az emberek mindenhol visszaélést sejtettek. Szükség volt olyan törvényi szabályozásra, amely átfogóbb és kifejezettebben a versenykorlátozó magatartást szankcionálta, hiszen a nép a visszaélések miatt megtorlást követelt. Mindezek hatására született meg a tisztességtelen versenyről szóló 1923. évi V. törvénycikk, amely visszautal a korábbi törvényekre, némelyiket pedig hatályon kívül helyezte. Hozzá kell tennem az említett jogszabályok közül már csak néhány volt hatályban, amikor megszületett az 1923. évi V. törvénycikk.

3.2 A szabályozottság fejlődéstörténete.

3.2.1 1923. évi V. törvénycikk

Amint már az előbb is említettem a tisztességtelen versenyről szóló 1923. évi V. törvénycikk tekinthető a magyar versenyjog történetének első jogforrásának.⁹ (Az 1933. évi XVII. törvény, az én témámat nem érintve, néhány pontban módosította eme jogszabályt.)

Mint a neve is mutatja a tiszta versenyt próbálta elősegíteni és a kor igényeinek megfelelően szankcionálni a versenykorlátozást. E törvény kimondta:

” 1. § Üzleti versenyt nem szabad az üzleti tisztességbe vagy általában a jó erkölcsbe ütköző módon folytatni.”¹⁰

A törvény külön fejezetben tér ki a tisztességtelen verseny egyes megnyilvánulásaira valamint a büntető rendelkezésekre. Ha a II. fejezetet megvizsgáljuk, akkor látjuk, hogy a jogszabály

⁹ Kéryné dr Kaszás Ágnes Roxán: Korlátok és lehetőségek, avagy a kartelltilalom büntetőjogi szabályozásának helye a magyar jogrendszerben. 16. o. 2013

¹⁰ 1923. évi V. törvény 1.§

tiltotta a reklámszédelgést, a hírnév- valamint hitelrontást, a hólabda-szerződést, az üzemi- vagy üzleti titok jogosulatlan felhasználását és szabályozta a bitorlást, valamint utánczást. Ugyanakkor szembetűnő, hogy konkrétan a versenykorlátozó megállapodásokra nem tartalmaz a törvény rendelkezést, így eléggé kérdéses annak eldöntése, hogy mi történik kartellezés, vagyis versenykorlátozó megállapodás felfedésekor. A törvény értelmezésekor nekem úgy tűnik, hogy a jogalkalmazó jogkörébe tartozott annak eldöntése, hogy a kartellezés sérti-e a tisztességes versenyt vagy sem. Így a megkárosított vállalatoknak csak az 1923. évi V. törvénycikk lehetett némi kapaszkodó a versenykorlátozó megállapodások ellen, az első olyan törvény volt, amely már büntetőjogi jogkövetkezményeket helyezett kilátásba a tisztességtelen verseny megakadályozása érdekében.

A Királyi Kúria P.IV.520/1931. számú ítéletében, még az 1931 évi. XX. törvény hatályba lépése előtt definiálta a kartell fogalmát:

„ Az u.n kartelmegállapodás: valamely árura vonatkozóan a termelés, a forgalom vagy az áralakulás tekintetében, vagy egyébként a gazdasági versenyt korlátozó esetleg más módon szabályozó kötelezettséget alapító jogviszony. Ennek jogi formája nem lévén önálló (sui generis) jogügyletként szabályozva az ilyen tartalmú megállapodásra lépő felek jogviszonyuk szabályozásánál a kereskedelmi törvényben meghatározott kereskedelmi társaságokra vagy az általános magánjognak a személyegyesületekre, vagy a kötelmi jognak a magánjogi társaságokra vonatkozó jogi formáit, illetve a kötelmi jognak a (névtelen) szerződésekre vonatkozó általános tételeit szabadon választhatják.”¹¹

3.2.2 1931. évi XX. törvénycikk

Az 1923. évi V. törvénycikk nem nyújtott megnyugtató megoldást a kartellek ellen, a gazdasági hatalmak eltolódása, valamint a nehezen orvosolható visszaélések miatt átfogóbb törvényi szabályozottságra volt szükség. Emiatt került sor a gazdasági versenyt szabályozó megállapodásokról szóló 1931. évi XX. törvénycikk megalkotására. E törvénycikk nem helyezte hatályon kívül az 1923. évi V. törvénycikket, a két jogszabály párhuzamosan szolgált a verseny tisztaságát.

Az 1931. évi XX. Törvény kimondja:

„1. § Az olyan megállapodás vagy határozat, amely árura vonatkozóan a termelés, a forgalom vagy az áralakulás tekintetében, vagy egyébként a gazdasági versenyt korlátozó vagy a

¹¹ Király Ferenc: Magyar kartelljog. Kartelljog tára (a Magyar Jogi Szemle melléklapja) I. kötet 1931/2. szám (június hó) 31-32. o.

versenyt más módon szabályozó kötelezettséget alapít meg (kartel és más hasonló célú jogviszony), csak úgy érvényes, ha írásba foglalták. Ugyanez áll az eredeti megállapodást vagy határozatot kiegészítő vagy módosító ilyen megállapodásra és határozatra is.”¹²

E törvény megszületésével a kormány lehetőséget biztosított a kartell-megállapodásokba történő beavatkozásra. Kartell-bíróságot állítottak fel, amely elnökből, helyettes elnökből és kilenc tagból állt, működését pedig az 1931. évi XX. törvény szabályozta.

Változás volt, hogy amíg a 1923. évi V. törvény a magánjogot védte, a magánjog védelmére terjedt ki, a XX. törvény már a közjogot, a közérdek sérelmét helyezte előtérbe.

Meglátásom szerint lényeges eleme a törvénytövegnek, hogy a jogalkotó csak az írásos megállapodásokra terjesztette ki a jogszabályt. Abból a szempontból mindenképpen ésszerű volt és a hatóságok munkáját könnyítette, hogy a bizonyításhoz szükség volt a kartellek létezését igazoló iratokra.

„16. § Az e törvény életbelépte előtt létrejött fennálló megállapodást és határozatot, ha nincs írásba foglalva, e törvény életbelépésétől számított harminc nap alatt írásba kell foglalni és amennyiben a 2. § szerint bemutatása kötelező e törvény életbelépésétől számított negyvenöt nap alatt a m. kir. közgazdasági miniszterhez be kell mutatni.”¹³

A törvényhozó jogszabályba foglalta, hogy a törvény hatályba lépését megelőzően kötött megállapodásokra is kiterjedt az írásba foglalási kötelezettség.

„2. § Az 1. § alá eső olyan megállapodást vagy határozatot, amelyben legalább egy kereskedelmi társaság vagy legalább egy olyan ipari vagy kereskedelmi vállalat vesz részt, amely húsznál több alkalmazottat foglalkoztat, a m. kir. közgazdasági miniszterhez nyilvántartás végett a megállapodás vagy a határozat létrejöttétől számított tizenöt nap alatt be kell mutatni. Ugyanez áll az eredeti megállapodást vagy határozatot kiegészítő vagy módosító ilyen megállapodásra vagy határozatra is.

A m. kir. minisztérium, akár a közgazdaság egész területére, akár egyes ágaira, akár az ország egész területére, akár egy részére nézve a bemutatás kötelezettségét rendelettel kiterjesztheti az 1. § alá tartozó olyan egyéb megállapodásokra és határozatokra is, amelyek nem esnek az előbbi bekezdés rendelkezése alá.

Az 1. § alá eső olyan megállapodások és határozatok érvényességéhez, amelyeket a jelen § értelmében nyilvántartás végett be kell mutatni, az írásbafoglaláson felül a bemutatás is szükséges.

¹² 1931. évi XX. törvény 1.§

¹³ 1931. évi XX. törvény 16.§

A bemutatás elmulasztása vagy hiányossága esetében a m. kir. közgazdasági miniszter a bemutatásra kötelezett felet a bemutatás teljesítésére vagy hiánypótlásra felhívhatja és a fél ennek a felhívásnak eleget tenni köteles.

A bemutatási kötelezettség mindazokat terheli, akik a megállapodást kötötték vagy a határozatot hozták; ha azonban a bejelentést egyikük szabályszerűen megtette, a többi a bejelentési kötelezettség alól felszabadul.”¹⁴

Fontosnak tartottam a 2. § kiemelését is, még pedig a bemutatási kötelezettség okán, amely szintén feltétele a jogszabály érvényesítésének. Ez az intézkedés az árak alakulásának figyelemmel kísérését célozta meg. Az árváltozást havi rendszerességgel lehetett kérvényezni, azonban a jogsértő cégek hamar megtalálták ezen intézkedés kijátszásának lehetőségét. Például a jogviszonyt megtestesítő megállapodásban nem történt ármegállapítás, így a később a kartell-megállapodás keretében meghatározott árat nem tekintették módosító, kiegészítő határozatnak.¹⁵

Jól látható, hogy a törvény a nagyobb vállalatokra terjedt ki, hiszen a jelentősebb cégek nagyobb veszélyt jelentenek a piaci versenyre mint a csekély jelentőséggel bírók. Természetesen a bemutatási kötelezettség is vonatkozott az 1931. évi XX. törvény hatályba lépését megelőző időszakra.

Tehát a cél az volt, hogy az összes létrejött kartell a hatóság látókörébe kerüljön. Ezt szolgálta az írásba foglalás és a bemutatási kötelezettség. Ugyanakkor negatívum, hogy az esetlegesen kartell gyanúba keveredő vállalat könnyen hivatkozhatott a bemutatási kötelezettség vagy írásba foglalás elmulasztására.

„17. § A vásárra vitt mezőgazdasági cikk árának szabad és természetes kialakulását összebeszéléssel, összejátszással vagy egyéb mesterséges beavatkozással a termelők hátrányára befolyásolni tilos.

A hatóság kötelessége, hogy a helyi piacon a vásári rendészet körében figyelemmel kísérje azt, hogy az áralakulást az előbbi bekezdésben előírt módon nem befolyásolják-e, s ha ily visszaélést észlel, köteles azt a rendelkezésére álló törvényes eszközökkel megakadályozni.

Abban az esetben, ha a visszaélések a vásári rendészet körében megakadályozhatók nem lennének, vagy ha valamely terménynek helyi vásári ára az országosan kialakult, illetőleg a budapesti áru- és értéktőzsdén jegyzett árhoz képest az összes körülmények figyelembevételével a termelők hátrányára tartósan oly feltűnő aránytalanságot mutat,

¹⁴ 1931. évi XX. törvény 2. §

¹⁵ Kéryné dr Kaszás Ágnes Roxán: Korlátok és lehetőségek, avagy a kartelltilalom büntetőjogi szabályozásának helye a magyar jogrendszerben. 22. o. 2013

amelynél fogva alaposan feltehető, hogy ez az áralakulás az első bekezdésben megjelölt visszaélések következménye, a m. kir. közgazdasági miniszter a közigazgatási bizottság indokolt előterjesztésére, vagy a nélkül is, az érdekelt miniszterekkel egyetértve, akár a vásárra vitt minden mezőgazdasági cikkekre, akár egyes megjelölt cikkekre kiterjedően, visszavonásig elrendelheti, hogy a 18. §-ban meghatározott cselekmények miatt büntető eljárás megindításának van helye. Ezt ily előterjesztés esetében, ha sürgősen szükséges, ideiglenesen a közigazgatási bizottság is a m. kir. közgazdasági miniszter rendelkezéséig elrendelheti.”¹⁶

Tipikus kartell tevékenység az árak alakulásának összebeszéléssel, összejátszással vagy egyéb mesterséges módon történő befolyásolása. Ez volt az a paragrafus, amelynek megsértésének észlelése és észlelés utáni megszüntetése a vásári rendészet feladata volt.

Összességében megállapítható, hogy az 1931. évi XX. törvény sokkal kiélezettebb volt a kartell-megállapodásokra, mint elődje, az 1923. évi V. törvény, viszont még e két jogszabály működése is hagyott kiskapukat a vállalatok számára.

E hiányosságok kiküszöbölésére alkották meg a termékforgalomról szóló 33/1975. (XI.29) MT rendeletet 10§ (1), amely a piacfelosztást valamint a fogyasztók egy meghatározott körének a beszerzésekből történő kizárását szabályozta.¹⁷

3.2.3 1984. évi IV. törvény

Az áttörést azonban a tisztességtelen gazdasági verseny tilalmáról szóló 1984. évi IV. törvény hozta a tisztességes verseny terén. A gazdasági tevékenységeknek a célja, hogy a társadalmi szükségleteket kielégítsék, ezért társadalompolitikai és gazdaságpolitikai érdekek fűződnek a tisztességtelen gazdasági tevékenység valamennyi formája elleni erőteljesebb fellépésért.¹⁸

Ennek okán került megalkotásra e jogszabály, amely kimondja:

„1. § Tilos a gazdasági tevékenység folytatására jogosult jogi személyeknek és magánszemélyeknek - ideértve a magánszemélyek társaságait is - gazdasági tevékenységet tisztességtelenül - különösen a versenytársak, a fogyasztók törvényes érdekeit sértő vagy veszélyeztető, illetőleg az üzleti tisztesség követelményeibe ütköző módon - folytatni.”¹⁹

A jogalkotó a megállapodásokat kibővítette a magatartásokra is. Az 1931. évi XX. törvény a megállapodásokra terjedt ki, ezzel szemben az 1984. évi IV. törvény a magatartásokra is, így

¹⁶ 1931. évi XX. törvény 17.§

¹⁷ 33/1975. (XI. 29.) MT rendelet 10.§ (1)

¹⁸ 1984. évi IV. törvény a tisztességtelen gazdasági tevékenység tilalmáról

¹⁹ 1984. évi IV. törvény 1.§

leszűrhető, hogy a jogalkotónak az volt a szándéka, hogy a versenykorlátozó megállapodások elleni harc szélesebb körben szankcionálható legyen.

A gazdasági verseny korlátozásának tényállása igényel bővebb elemzést, amely kimondja: „12. § (1) Tilos az olyan összehangolt magatartás, illetőleg megállapodás, amely a gazdaságilag indokolt közös célok eléréséhez szükséges mértéket meghaladóan a gazdasági verseny korlátozását vagy kizárását eredményezi.”²⁰

(2) Ez a tilalom különösen vonatkozik az áru árának meghatározására, a piac felosztására, vagy a fogyasztók meghatározott körének valamely áru beszerzéséből, értékesítéséből való kizárására, továbbá a beszerzési források, értékesítési lehetőségek közötti választás korlátozására.²¹

(3) A tilalmat nem kell alkalmazni, ha az összehangolt magatartás, illetőleg megállapodás nemzetközi megállapodáson alapul, vagy gazdasági erőfölénnyel való visszaélés megakadályozására irányul. Jogszabály a tilalom alóli kivétel további eseteit is meghatározhatja.²²

13. § Tilos a szerződésben - jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - a továbbeladási árat a gazdasági verseny korlátozása érdekében meghatározni vagy ennek alkalmazását más módon kikényszeríteni.²³

14. § Tilos a gazdasági verseny korlátozása céljából a forgalomban levő azonos vagy hasonló áruk árához képest aránytalanul alacsony árat alkalmazni.”²⁴

A törvény szövege kitér azokra a tilalmakra, amikre különösen vonatkozik a jogszabály. Az áruk árának meghatározásáról egy külön tényállásban is rendelkezik a jogalkotó a 17. §-ban, ezzel is védve mind a fogyasztókat, mind pedig a szabad verseny tisztaságát a magas és az aránytalanul alacsony árak tekintetében egyaránt. Mindezek felett a jogszabály meghatározza azoknak az összehangolt magatartásoknak, valamint megállapodásoknak a körét, amelyekre nem terjed ki a tilalom hatálya. Ezek a nemzetközi megállapodások, illetőleg azok a megállapodások, magatartások, amik a versenykorlátozás megakadályozására jönnek létre, úgysis nevezhetnénk őket, mint ellenkartell.²⁵ Szembetűnő, hogy a tényálláson belüli utolsó két paragrafusra nem terjed ki a tilalmak alóli kivételek köre és értelmezve a törvény szövegét látható, hogy a jogalkotó nem a versenykorlátozó eredmény bekövetkezéséhez tette függővé, hanem már a szándékot is szankcionálta.

²⁰ 1984. évi IV. törvény 12.§ (1) bekezdés

²¹ 1984. évi IV. törvény 12.§ (2) bekezdés

²² 1984. évi IV. törvény 12.§ (3) bekezdés

²³ 1984. évi IV. törvény 13.§

²⁴ 1984. évi IV. törvény 14.§

²⁵ Kaszainé Mezey Katalin – Miskolczi Bodnár Péter: i.m. 136. o.

Összességében elmondható, hogy az 1984. évi IV. törvény alaposabb és átfogóbb a korábbi jogszabályoknál, valamint hatásosabb és eredményesebb fellépést jelentett a verseny tisztasága érdekében történő kampány mellett. Egyébként, mint az a záró rendelkezésből kiderül, az 1931. évi XX. törvénnyel szemben hatályon kívül helyezte az 1923. évi V. törvényt.

3.2.4 1990. évi LXXXVI. törvény

Következett a rendszerváltás, és mint mindenben, természetesen a gazdasági verseny szabályozásában is változást hozott.

1991 január 1-jén lépett hatályba a tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról szóló 1990. évi LXXXVI. törvény, amely hatályon kívül helyezte az 1984. évi IV. törvényt.

Igazából jelentős változás nem történt, az új jogszabály a korábbiakhoz képest részletesebben kifejtette a tényállásokat. Fontosabb változás volt, hogy a törvény hatálya kiterjedt mindazon megállapodásokra, amelyek nem Magyarországon kötettek, viszont a magatartások szempontjából belföldön valósultak meg.

Újdonság a jogszabály III. fejezetében a gazdasági versenyt korlátozó megállapodás tilalma tényállásában, hogy épp az említett törvényi hatály miatt kimaradt a nemzetközi megállapodásra történő kiterjesztés, viszont bekerült új fogalomként a csekély jelentőségű megállapodás, mely kimondja:

„16. § (1) Csekély jelentőségű a megállapodás, ha a megállapodást kötő feleknek az együttes részesedése az érintett piacon a megállapodás tárgyát alkotó áru tekintetében a tíz százalékot nem haladja meg. E feltételnek a megállapodás érvényességének időtartama alatt, ha pedig az egy évnél hosszabb, minden naptári évben teljesülnie kell.”²⁶

Ezen definíció további pontosításokat tett szükségessé:

„(2) Érintett piac az, ahol a versenyt korlátozó vagy kizáró hatás érvényesül. Az érintett piacot a megállapodás tárgyát alkotó áru és a földrajzi terület figyelembevételével kell meghatározni.”²⁷

(3) A megállapodás tárgyát alkotó árun túlmenően az azt ésszerűen helyettesítő árukat is figyelembe kell venni. Ennek során a felhasználási célra, az árra, a minőségre és a teljesítés feltételeire kell tekintettel lenni.”²⁸

(4) Földrajzi terület az, amelyen kívül

²⁶ 1990. évi LXXXVI. törvény 16.§ (1) bekezdés

²⁷ 1990. évi LXXXVI. törvény 16.§ (2) bekezdés

²⁸ 1990. évi LXXXVI. törvény 16.§ (3) bekezdés

- a) a fogyasztó nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut beszerezni, vagy
- b) az áru értékesítője nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut értékesíteni.”²⁹

Ezen fogalmak egyértelműen kifejezték a jogalkotó elképzeléseit a csekély jelentőségű megállapodásokkal kapcsolatban.

Viszont számomra nagyon érdekes és merőben újat hozott a 17. paragrafus, íme:

„17. § (1) Mentesül a megállapodás a 14. § szerinti tilalom alól, ha

- a) a gazdasági verseny velejáró korlátozása vagy kizárása a gazdaságilag indokolt közös célok eléréséhez szükséges mértéket nem haladja meg, és
- b) a velejáró előnyök meghaladják a velejáró hátrányokat.”³⁰

(2) A megállapodásnak a tilalom alóli mentesülése szempontjából előnynek minősül különösen:

- a) az árak kedvező alakulása, vagy
- b) az áru minőségének javulása vagy az elért jó minőség állandóságának biztosítása, vagy
- c) a teljesítési feltételek javulása (pl. a szállítási határidő rövidülése), vagy
- d) a forgalmazás útjának rövidülése, a beszerzés, az értékesítés szervezetének ésszerűbb kialakítása, az adott áru kínálatának javulása, vagy
- e) a műszaki-technológiai fejlődés előmozdítása, a környezetvédelmi helyzet vagy a külpiaci versenyképesség javulása.”³¹

(3) A megállapodásnak a tilalom alóli mentesülése szempontjából hátránynak minősül különösen, ha a megállapodást kötő feleknek - a megállapodás tárgyát alkotó áru tekintetében - az együttes részesedése az érintett piacon a megállapodás érvényessége alatt a harminc százalékot meghaladja.”³²

Amint láthatjuk a mentesítés köre kapott szélesebb teret. A jogalkotó pedig meghatározta az előny, illetőleg a hátrány fogalmát.

Igazából az 1984. évi IV. törvény utalt arra, hogy további tilalom alóli kivételeket jogszabály meghatározhat, de az 1990. évi LXXXVI. törvény már konkrét előnyöket és hátrányokat definiál. Az előnyök a gazdasági versenyt korlátozó megállapodás tilalmai alól jelentett mentesülést.

²⁹ 1990. évi LXXXVI. törvény 16.§ (4) bekezdés

³⁰ 1990. évi LXXXVI. törvény 17.§ (1) bekezdés

³¹ 1990. évi LXXXVI. törvény 17.§ (2) bekezdés

³² 1990. évi LXXXVI. törvény 17.§ (3) bekezdés

Lényeges változás, megalakul a Gazdasági Verseny Hivatal, mely verseny felügyeleti szerv lett és működését eme törvény szabályozta. Élén az elnök áll, két elnökhelyettese van és a köztársasági elnök nevezi ki őket. A GVH létrejötte forradalmi változást hozott a kartell cselekmények elleni fellépés terén.

3.2.5 1996. évi LVII. törvény

Még részletesebb és kidolgozottabb jogszabályt alkotott az Országgyűlés. 1997 január 1-jén lépett hatályba az 1996. évi LVII. törvény, amely hatályon kívül helyezte az 1990. évi LXXXVI. törvényt.

A rendszerváltás utáni privatizáció új vállalkozásokat eredményezett és a piaci szerkezet is nagymértékben átalakult. Mindezen tényezők tették szükségessé az új reformokat. Fontos megemlíteni, hogy a rendszerváltás után hatályba lépett új jogszabályok megalkotásánál lényeges követelmény volt, hogy összhangban legyenek az Európai Közösség törvényeivel.

A törvény hatályát kiterjesztették a külföldi piaci magatartásokra is, ha azok hatással vannak a magyar gazdaságra. A vállalkozás „definícióját” felbontották természetes személyekre, jogi személyekre és jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságokra. Amíg a természetes személyek a szülési folyamat irreverzibilis megindulásától jogképesek, addig a jogi személyek megalakulásuktól és cégjegyzékbe történő bejegyzésüktől fogva szereznek jogokat és kötelezettségeket.

Kibővítésre került a gazdasági versenyt korlátozó megállapodás tilalma tényállása.

„11. § (1) Tilos a vállalkozások közötti megállapodás és összehangolt magatartás, valamint a vállalkozások társadalmi szervezetének, köztestületének, az egyesülésnek és más hasonló szervezetnek a döntése (a továbbiakban együtt: megállapodás), amely a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza, vagy ilyen hatást fejthet, illetve fejt ki.”³³

És új definícióként bekerült a mentesítések körébe az egymástól nem független vállalkozások fogalma:

„15. § (1) Nem függetlenek a vállalkozások, ha a 23. § (1) bekezdésének b) és c) pontja szerint

a) az egyik a másikat irányítja, vagy

³³ 1996. évi LVII. törvény 11.§ (1) bekezdés

b) azokat ugyanaz a vállalkozás irányítja vagy ugyanazok a vállalkozások közösen irányítják.³⁴

(2) Függetlennek kell azonban tekinteni a 25. §-ban említett vállalkozásokat, valamint azokat az állami vagy helyi önkormányzati többségi tulajdonban lévő vállalkozásokat, amelyek piaci magatartásuk meghatározásában önálló döntési joggal rendelkeznek [27. § (3) bek.].³⁵

Ezzel összefüggésben a 2000. évi CXXXVIII. törvény módosította a tilalmak alóli mentesítések között szereplő csekély jelentőségű megállapodásokat:

„2. § A Tptv. 13. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„13. § (1) Nem esik a tilalom alá a megállapodás, ha csekély jelentőségű.³⁶

(2) Csekély jelentőségű a megállapodás, ha a megállapodást kötő feleknek és az azoktól nem független vállalkozásoknak az együttes részesedése az érintett piacon a tíz százalékot nem haladja meg, kivéve, ha az

a) a vételi vagy az eladási árak versenytársak közötti közvetlen vagy közvetett meghatározására, vagy

b) a piac versenytársak által történő felosztására vonatkozik.

(3) A tíz százalékot meg nem haladó piaci részesedésnek a megállapodás érvényességének időtartama alatt, ha pedig az egy évnél hosszabb, minden naptári évben teljesülnie kell.

(4) Az (1)-(3) bekezdésektől eltérően a tilalom alá esik a megállapodás, ha annak és az érintett piacon érvényesülő további hasonló megállapodások együttes hatásaként a verseny jelentős mértékben megakadályozódik, korlátozódik vagy torzul. A Gazdasági Versenyhivatal eljárása során megállapíthatja, hogy a megállapodás tilalom alá esik. Ilyen esetben bírság kiszabásának nincsen helye.”

Ezen módosító jogszabály pedig kiegészítette a gazdasági versenyt korlátozó megállapodások tilalma tényállását, még pedig a következő mondattal: „Nem minősül ilyennek a megállapodás, ha egymástól nem független vállalkozások között jön létre.”³⁷

Tehát az egymástól nem független vállalkozásokat már az alaptényállásban mentesíti.

Sőt a GVH lehetőséget kapott rá, hogy megállapítsa a csekély jelentőségű megállapodás tilalom alá tartozását.

A felderítési eszköztárat gyarapítja az ágazati vizsgálat, a bejelentés és a panasz, valamint az engedékenységi politika intézménye, továbbá a rajtaütésszerű helyszíni szemle. A GVH határozatában megállapíthatja a jogsértést, megtilthatja a jogsértő magatartás folytatását,

³⁴ 1996. évi LVII. törvény 15. § (1) bekezdés

³⁵ 1996. évi LVII. törvény 15. § (2) bekezdés

³⁶ 2000. évi CXXXVIII. törvény 2. §.

³⁷ 2000. évi CXXXVIII. törvény 1. §. (2) bekezdés

törvénybe ütközés megállapítása esetén kötelezettséget írhat elő, továbbá bírságot szabhat ki.³⁸

Megállapítható, hogy a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény a mai kornak is méltó és megfelelő jogi háttérrel biztosít a versenykorlátozó megállapodások üldözése szempontjából.

³⁸Kéryné dr Kaszás Ágnes Roxán: Korlátok és lehetőségek, avagy a kartelltilalom büntetőjogi szabályozásának helye a magyar jogrendszerben. 30. o. 2013

4. Hogyan ismerjük fel a kartellt.

4.1 Az ajánlattevők versenytárgyaláson történő összejátszása.

A piacgazdaságban a versenyeztetés a közpénzből gazdálkodó szervezetek jelentős értéket képviselő beszerzéseinek vagy kiadott megbízásainak leggyakrabban alkalmazott eszköze. Nyilvánvaló célja az, hogy az igénynek leginkább megfelelő formában, minőségben, illetve a relatíve legjobb vagy az abszolút legolcsóbb áron lehessen hozzájutni a keresett termékhez.³⁹ Ezt a fajta, a közpénzből történő versenyeztetést illetően beszerzést Magyarországon a közbeszerzési törvény szabályozza. A versenytárgyalásokon résztvevő ajánlattevőknek magatartására is kiterjed ezen jogszabály.

A magyar és a közösségi versenyszabályok vonatkozó rendelkezései a versenyeztetés szabályairól:

- A tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (versenytörvény) 7. §-a a versenyeztetés tisztaságának megsértéséről egy általánosan, minden érdekelt félre érvényes tilalmi szabályt fogalmaz meg olyan esetekre, amelyekre egyébként semmilyen külön törvényi szabályozás (pl. a közbeszerzési vagy koncessziós törvény) nem vonatkozik. Az ilyen jogsértések esetén kizárólag bíróság járhat el.
- A versenytörvény 11. §-a és az EK–Szerződés 81. cikke tilalmazza a vállalkozások közötti olyan megállapodást és összehangolt magatartást, amely a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza, vagy ilyen hatást fejthet ki. A versenytársak – adott esetben a versenytárgyaláson résztvevő ajánlattevők – feltételezhető versenykorlátozó megállapodása esetén a GVH-hoz lehet fordulni, amely mind a közösségi, mind a magyar versenyszabályok érvényre juttatására hatáskörrel rendelkezik.⁴⁰

Az uniós és a magyar versenyjog a közbeszerzési eljárások során kartellező cégeket szigorúbban bünteti, mégpedig azért, mert a közbeszerzések az adót fizetők pénzéből vagyis

³⁹ http://www.gvh.hu/domain2/files/modules/module25/pdf/GVH_VKK_Ajanlattevok_m.pdf

⁴⁰ http://www.gvh.hu/domain2/files/modules/module25/pdf/GVH_VKK_Ajanlattevok_m.pdf

közpénzekből történik, így közvetve valamennyi adót fizető állampolgárt megkárosítanak a versenyt korlátozó magatartások és megállapodások során. Többek között ez is az oka annak hogy a Büntető Törvénykönyv is szabályozza a közbeszerzések kapcsán az ajánlattevő felek magatartását.

A magyar Büntető Törvénykönyv (Btk.) büntetni rendeli azt, aki a közbeszerzési eljárás, illetve a koncesszióköteles tevékenységre vonatkozóan kiírt nyílt vagy zártkörű pályázat eredményének befolyásolása érdekében az árak (díjak), illetőleg egyéb szerződési feltételek rögzítésére, illetve a piac felosztására irányuló megállapodást köt, vagy más összehangolt magatartást tanúsít, és ezzel a versenyt korlátozza.⁴¹

Bűncselekményt valósít meg az is, aki a közbeszerzési eljárás, illetve a koncesszióköteles tevékenységre vonatkozóan kiírt nyílt vagy zártkörű pályázat eredményének befolyásolása érdekében a vállalkozások társadalmi szervezete, a köztestület, az egyesülés és más hasonló szervezet olyan döntésének meghozatalában vesz részt, amely a versenyt korlátozza. Ugyanakkor a Btk. azt is kimondja, hogy a fentiek miatt nem büntethető az elkövető, ha a cselekményt, mielőtt az a hatóság tudomására jutott volna, a hatóságnak (pl. GVH, Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete, Közbeszerzési Döntőbizottság, rendőrség) bejelenti, és az elkövetés körülményeit feltárja.⁴²

A közbeszerzési törvény egyértelműen kimondja, hogy a versenyben résztvevő ajánlattevők kötelesek tiszteletben tartani a verseny tisztaságát, átláthatóságát és nyilvánosságát. Ezen feltételek ellenőrzésére meg vannak a megfelelő felügyeleti szervek, akikre a későbbiekben szeretnék kitérni és bővebben kifejteni.

Bővebben szeretném kifejteni, miért is veszélyes az ajánlattevők összejátszása a versenytárgyalások során, miért is tilalmazza az összejátszást a magyar versenyjog.

Először is tisztázzuk az ajánlatkérők körét.

Ebben az esetben beszélhetünk klasszikus ajánlatkérők, közszolgáltatók illetőleg támogatott szervek köréről.⁴³

A 2011. évi CVIII. Törvény szerinti klasszikus ajánlatkérők:

„6. § (1) E törvény alkalmazásában ajánlatkérők:

a) a minisztérium, a Miniszterelnökség, a központosított közbeszerzés során ajánlatkérésre feljogosított szervezet;

⁴¹ http://www.gvh.hu/domain2/files/modules/module25/pdf/GVH_VKK_Ajanlattevok_m.pdf

⁴² http://www.gvh.hu/domain2/files/modules/module25/pdf/GVH_VKK_Ajanlattevok_m.pdf

⁴³ Kéryné dr. Kaszás Ágnes Roxán: Korlátok és lehetőségek, avagy a kartelltilalom büntetőjogi szabályozásának helye a magyar jogrendszerben. 91. o. 2013

b) az állam, a helyi önkormányzat és minden költségvetési szerv, a közalapítvány, a helyi és országos nemzetiségi önkormányzat, a helyi önkormányzatok társulása, a helyi önkormányzat által a helyben központosított közbeszerzés keretében, valamint több helyi önkormányzat, illetve a közös hivatalhoz tartozó települések központosított közbeszerzési rendszere keretében ajánlatkérésre kizárólagosan feljogosított szervezet, a területfejlesztési önkormányzati társulás, a térségi fejlesztési tanács;

c) az a jogképes szervezet, amelyet közérdekű, de nem ipari vagy kereskedelmi jellegű tevékenység folytatása céljából hoznak létre, vagy amely ilyen tevékenységet lát el, ha az a)-

d) pontokban meghatározott egy vagy több szervezet, az Országgyűlés vagy a Kormány külön-külön vagy együttesen, közvetlenül vagy közvetetten meghatározó befolyást képes felette gyakorolni vagy működését többségi részben egy vagy több ilyen szervezet (testület) finanszírozza;

d) a 9. § (1) bekezdés k) pontja szerinti gazdálkodó szervezet;”⁴⁴

Ugyanezen törvény meghatározza a közszolgálati ajánlatkérők körét:

„e) az a)-d) pontok hatálya alá nem tartozó gazdálkodó szervezet [Ptk. 685. § c) pontja], amely a 114. § (2) bekezdésében meghatározott közszolgáltatói tevékenységek valamelyikét folytatja, vagy ilyen tevékenység folytatása céljából hozták létre, és amely felett az a)-d) pontokban meghatározott egy vagy több szervezet közvetlenül vagy közvetve meghatározó befolyást képes gyakorolni, a 114. § (2) bekezdése szerinti közszolgáltatói tevékenységének biztosítása céljából lefolytatott beszerzése során;

f) az a)-e) pontok hatálya alá nem tartozó szervezet, amely a 114. § (2) bekezdésében meghatározott egy vagy több közszolgáltatói tevékenységét különleges vagy kizárólagos jog alapján folytatja, a 114. § (2) bekezdése szerinti közszolgáltatói tevékenységének biztosítása céljából lefolytatott beszerzése során;”⁴⁵

Eme törvényhely mindenféleképpen kiegészítést igényel, mégpedig a 114. § (2) bekezdésével, amely meghatározza a közszolgálati tevékenységet végzők körét.

„(2) Közszolgáltatói szerződésnek a 6. § (1) bekezdés a)-f) pontja szerinti azon ajánlatkérők szerződése minősül, amelyek a jelen bekezdés szerinti tevékenységek (a továbbiakban együtt: közszolgáltatói tevékenységek) valamelyikét folytatják, és amely szerződés megkötése a következőkben meghatározott egy vagy több közszolgáltatói tevékenység biztosítása céljából történik:

⁴⁴ 2011. évi CVIII. törvény 6.§ (1) bekezdés

⁴⁵ 2011. évi CVIII. törvény 6.§ (1) bekezdés

a) ivóvíz, villamos energia, gáz vagy hőenergia termelése, szállítása vagy elosztása terén közszolgáltatás nyújtása céljából működtetett helyhez kötött hálózatok rendelkezésre bocsátása vagy üzemeltetése; vagy ilyen hálózatok ivóvízzel, villamos energiával, gázzal vagy hőenergiával történő ellátása;

b) egy meghatározott földrajzi terület hasznosítása

ba) kőolaj, gáz, szén vagy más szilárd tüzelőanyag feltárása, illetve kitermelése (bányászata) céljából, vagy

bb) repülőtér, tengeri vagy belvízi kikötő, vagy más kikötői létesítmények - légi, tengeri vagy belvízi fuvarozók, személyszállítók részére történő - rendelkezésre bocsátása céljából;

c) közszolgáltatást nyújtó hálózatok rendelkezésre bocsátása, üzemeltetése, működtetése a vasúti, automatikus rendszerekkel, villamossal, trolibusszal, autóbusszal vagy drótkötélpályán történő közlekedés terén;

d) postai szolgáltatás nyújtása, vagy postai szolgáltatástól eltérő szolgáltatás nyújtása, amennyiben ez utóbbit olyan szervezet nyújtja, amely postai szolgáltatást is nyújt.”⁴⁶

És végezetül, de nem utolsó sorban a támogatott ajánlatkérők köre, melyet szintén a közbeszerzési törvény szabályozza a következőképpen:

„g) a támogatásból megvalósuló beszerzés vonatkozásában az a)-f) pontok hatálya alá nem tartozó szervezet - az uniós értékhatárt el nem érő beszerzés esetén az egyéni vállalkozó kivételével -, amelynek szolgáltatás-megrendelését, árubeszerzését vagy építési beruházását az a)-d) pontok hatálya alá tartozó egy vagy több szervezet az uniós értékhatárt elérő értékű beszerzés esetében többségi részben, a nemzeti értékhatárt elérő, de az uniós értékhatárt el nem érő értékű beszerzés esetében hetvenöt százalékot meghaladó részben közvetlenül támogatja.”⁴⁷

Több ajánlattevő cég, vállalat, gazdasági társaság a közbeszerzési eljárások során, a piacon egymás vetélytársai. Ha a versenytársak egymás pályázatairól tudva, egymás ajánlatait ismerve pályáznak, fennáll a veszélye, hogy a tényleges verseny nem érvényesül. Azt, hogy az ajánlatok egymástól függetlenül készüljenek igazából egyetlen jogszabály sem képes garantálni. Ezen felül, ha a versenytársak ismerik egymást, akkor bizony nagy a kísértése annak, hogy egymással versenykorlátozó megállapodást kössenek, ezáltal nagymértékben tudják szabályozni az árat, képesek felosztani egymás között a piacot. A kartell általában hosszú távra szerveződik, káros hatása ezért tartós: az adófizetők pénzéből kevesebb jószágot lehet megvásárolni (kevesebb járda, út, sportpálya, óvoda épül, relatíve silányabb műszereket

⁴⁶ 2011. évi CVIII. törvény 114.§ (2) bekezdés

⁴⁷ 2011. évi CVIII. törvény 114.§ (2) bekezdés

szereznek be a kórházak stb.), a piaci struktúra megmerevedik, mivel a kartell az új piacra lépők elé korlátokat állít, gátolja az innovációt és végső soron rontja a nemzetgazdaság versenyképességét.⁴⁸

Számos olyan tényező létezik, amely elősegíti az ajánlattevők összejátszását. A kevés számú piaci szereplő, hiszen ilyenkor könnyebb egyeztetni és közelebb hozni egymáshoz a versenytársak érdekeit. Kedvező a pályázó cégnek, ha a termék vagy technológia, amelyet érint a közbeszerzési pályázat egyedi, mással nem pótolható, hiszen a verseny így lekorlátozódik. Szintén előnyös a kartellező vállalatokra nézve, ha mondjuk a piacra lépés jelentős beruházással érhető el, hiszen akkor kicsi az esélye annak, hogy új befektető jelenik meg a piacon.

Nagy és jelentős beruházásoknál, mint például az útépités, nem érdemes a befektető cégeknek verre menő harcot vívni a, hiszen ezek a közbeszerzések megvalósítása általában hosszú időt vesz igénybe, így tudnak megállapodni a vállalatok, hogy mindenkinek jusson egy kicsi a beruházásból.

Természetesen egy másik oldala is létezik a versenytárgyalások korlátozásának, mégpedig az ajánlatkérői oldal. Kötelességemnek éreztem megemlíteni, hogy az ajánlatot kérő szervezet is tudja manipulálni, befolyásolni a verseny végkimenetelét. Ennek egy fontos összetevője, ha oly módon írják ki a pályázatot, hogy azzal már eleve kizárnak néhány céget a közbeszerzésekből, mert ezen cégeknek mondjuk olyan feltételek állnak a pályázatban, amiket esélyük sincs teljesíteni. Azonban ennek bizonyítása a hatóságok szempontjából lényegesen komolyabb feladat, mint az ajánlattevői oldalon történő versenykorlátozó megállapodás bizonyítása.⁴⁹

Az ajánlatkérők által tanúsított magatartások általában a közbeszerzési eljárások előkészítő szakaszában, valamint az ajánlattételi felhívás közzétételekor érhetőek tetten. A közbeszerzési pályázatok ezen szakaszában térképezik fel az ajánlattevői kört és előfordul sajnos, hogy kísértésbe esnek és többletinformációkat szivárogtatnak ki vállalatok részére. Ilyen esetekben az összejátszó felek megegyeznek az ajánlatkérő irányába történő anyagi ellenszolgáltatás mértékéről is, amely már büntetőjogi következményeket is maga után vonhat.⁵⁰

Egy másik jellemző ajánlatkérői magatartás, ha a kiírt pályázat eleve már testre szabott, ezáltal leszűkíti a kört egy lehetséges befektetői körre.

⁴⁸ http://www.gvh.hu/domain2/files/modules/module25/pdf/GVH_VKK_Ajanlattevok_m.pdf

⁴⁹ Juhász Ágnes: Közbeszerzés a versenyjog határán (Miskolci Jogi Szemle 5. évfolyam 2010/2. szám 144. o.)

⁵⁰ Juhász Ágnes: Közbeszerzés a versenyjog határán (Miskolci Jogi Szemle 5. évfolyam 2010/2. szám 144. o.)

Megállapítható tehát, hogy az mind az ajánlattevők, mind az ajánlatkérők összejátszásának kiszűrése komoly elemző munkát igényel.

4.2 A versenytárgyaláson történő összejátszás gyanút keltő jelei.

A közbeszerzési pályázatok egy úgymond biztosabb pénzforrásnak tekinthetőbb, hiszen az állami szerepvállalás garancia lehet egy beruházással kapcsolatban. Többek között ezért, de minden más pályázatnál is elmondható, hogy a jelen gazdasági helyzetben nagy jelentősége van a különféle beruházásoknál. Ebből kifolyólag következik, hogy a kartellek bizony jól megszervezett és lehetőleg teljes konspiráció mellett működő társaságok. Viszont e jól szervezettség mellett is fontos, hogy még időben, lehetőleg az eredményhirdetés előtt sikerüljön felderíteni és megakadályozni a kartellek tevékenységét.

Nagyon fontos a közbeszerzési pályázatok kiírásánál, hogy a pályázat elindítása után megfelelő és hatékony elemző munka folyjon. Nagy felelősség hárul az ezt az elemző munkát végző szakemberekre, hiszen ők azok akiknek elsődlegesen és még lehetőleg az eredmény kihirdetése előtt ki kell hogy szűrjék az esetlegesen kartellező cégeket és jelentsék a Gazdasági Verseny Hivatal felé.

Kartell gyanú esetén beszélhetünk formai és tartalmi jelekről.

Formai jelek esetén a pályázatot benyújtó cégeknek ugyanazok a mellékletek, kellékek és igazolások hiányoznak, az ajánlatok formája, külalakja hasonló, azonos betű- netán számítási hibákat tartalmaznak vagy esetleg az egyik pályázó bizonyos ismereteket árul el egy másik cég pályázatáról a határidő lejárta előtt közvetlenül.⁵¹

Tartalmi jelek tárháza lényegesen bővebb, mint a formai jelek. Ha egy új pályázó cég az eddig megjelent áraktól egy teljesen eltérő árajánlatot tesz és ehhez a többi versenytárs igazodik. De előfordulhat, hogy éppen egy új versenytárs megjelenése miatt esik az ár a többi pályázatnál. Az árnál maradva még inkább feltűnőbb, ha van egy eltérően alacsony ár, a többi árajánlat pedig lényegesen magasabb, vagy vannak olyan cégek, amelyek részleteiben is hasonló árakat szabnak meg pályázatukban, esetleg egy helyi vállalkozás hasonló szállítási költséget határoz meg, mint a többi beszállító. Előfordul olyan is, hogy nem az ár a legfontosabb döntési kritérium, ezért a versenytársak nem tudják előre kiszámítani, hogy ki fog nyerni. Ilyenkor a

⁵¹ http://www.gvh.hu/domain2/files/modules/module25/pdf/GVH_VKK_Ajanlattevok_m.pdf

kartellező vállalkozások próbálnak hasonló árakat megjelölni pályázatukban és amennyiben nem az ő általuk kívánt cég nyer, abban az esetben addig folytatják a visszalépéseket, amíg nem az ő általuk kiválasztott pályázat lesz a befutó. Ebben az esetben feltűnő, ha a nyertes cég eláll a szerződéskötéstől, hiszen arra kényszeríti az ajánlatkérőt, hogy a soron következő ajánlatot fogadja el. Egy lényeges szempont, amit a Közbiztosítási törvény tilt, hogy a pályázó cégek egymást jelöljék meg alvállalkozóként, ezáltal korlátozzák a versenyt, hiszen azt már korábban is említettem, ha egy nagyobb volumenű beruházás van kilátásban és abból minden pályázó cégnek jut egy kis 'szelet', akkor nem érdekük a verseny helyzet kialakítása, mert egymás között megegyezve felosztják a munkát. Sőt olyan is előfordul, amikor kimutatások igazolják, hogy rendszerint egy cég nyeri a közbiztosítási pályázatokat, a többi pályázó cég pedig rendszerint alvállalkozóként jelenik meg a kivitelezésben. Szorosan kapcsolódik ehhez a módszerhez az úgynevezett körbenyeréses kartell, amikor ugyanazon ajánlattevők több közbiztosítási pályázaton is indulnak és egymás között megegyeznek, hogy ki melyik pályázatra adja be a legkedvezőbb ajánlatot, a nyertes pedig ezt alvállalkozói szerződésekkel hálálja meg.⁵²

A körbenyeréses módszerre ebből következően rengeteg árulkodó jel létezik. Csakhogy néhányat említve:

- mindig ugyanazok a versenytársak jelennek meg és általában mindig más nyer
- a nyertes pályázó, a többi pályázatot beadó vállalatot alvállalkozóként foglalkoztat
- esetleg több pályázó visszalép a tendertől, a nyertes cég pedig bevonja őket alvállalkozóként
- az ajánlattevők közül több közbiztosítási pályázaton is mindig ugyanazon pályázó nyer és általában ugyanazon pályázó cégek veszítenek

A felsorolás természetes nem taxatív.

Abban az esetben is felmerülhet a gyanú, ha egy termék iránt erős kereslet mutatkozik, ezzel szemben mégis csökkentik a termék mennyiségének előállítását, vagy hirtelen kedvezményeket szüntetnek meg.

Ajánlat-visszatartásnak minősül és jellemző gyanú jelnek lehet tekinteni, amikor a korábbi közbiztosítási pályázatokon rendre résztvevő és nyertes ajánlatot tevő cég nem indul a versenytárgyaláson, mert a kartellező vállalatok erre megkérlik.

Fontos megemlíteni szerintem, hogy a természetesen a vevők saját maguk is felléphetnek a kartellező cégek ellen, gyanú ok esetén. Például túl magas árak esetén, ha elég kitartóak

⁵² http://www.gvh.hu/domain2/files/modules/module25/pdf/GVH_VKK_Ajanlattevok_m.pdf

elérhetnek alacsonyabb árakat. Vonatkozhat ez akár mobil tarifára, banki szolgáltatásra stb. Lényeges, hogy felmerülő gyanú esetén ő maguk is tehetnek bejelentést a Gazdasági Versenyhivatalnál, ezáltal nagyban segítve a hatóságok munkáját. És természetesen a károkat elszenvedő fogyasztó bírósági úton is érvényesítheti követeléseit.⁵³

Összességében elmondható, hogy megfelelő szakmai tapasztalattal és odafigyeléssel megakadályozható a kartellek kialakulása, kizárható a tevékenységük. És ez nem csak a közbeszerzésekre, hanem minden egyéb más jellegű beruházásokkal kapcsolatos pályázatokra is igaz.

⁵³ http://www.gvh.hu/domain2/files/modules/module25/pdf/GVH_VKK_Ajanlattevok_m.pdf

5. Mekkora kárt okoznak a kartellek a magyar gazdaságnak.

Számomra nagyon érdekes és ezáltal nagy izgalmak közepette vágtam bele a kartellek általi kár okozás nagyságrendjének feltérképezésére.

A kartellek működése által a fogyasztót közvetlenül és közvetve sokféle kár éri. E károk pontos számszerűsítése az egyes konkrét esetekben nagyon nehéz. Nemzetközi tapasztalatokból kiindulva azonban sok száz kartell magatartása alapján képet lehet alkotni arról, hogy vajon mekkora kárt okoztak és okoznak a kartellek együttesen Magyarországon.⁵⁴

A magasabb ár miatt a piacon kevesebb termék fogy el, mint versenykörülmények között, a piacon megszűnő versenynyomás pedig érdektelenné teszi a vállalatokat a termékválaszték bővítésében, és a minőség javításában. Mindazonáltal az utóbbi tényezők számszerűsítésének nehézsége miatt itt a kartellek számos káros hatása közül csak az árfelhajtó hatást érzékeltetem. Álljon itt két, úgy gondolom nagyon jó példa az előbb említettekre.

Egyesült Királyság – Kartell a futball-emléktárgyak piacán

Az OFT, az Egyesült Királyság versenyhatósága számos vállalkozás közötti versenykorlátozó megállapodásra derített fényt a futball emléktárgyak piacán. A kartellező vállalkozások (köztük az Umbro és a Manchester United) megegyeztek, hogy bizonyos minimális áraknál olcsóbban nem adják termékeiket. Az OFT 2003 augusztusában a megállapodást törvénysértőnek nyilvánította és több mint 18 millió font bírságot rótt ki a jogsértő cégekre. Ezt követően az árak 30 százalékot meghaladó mértékben csökkentek, a futball-rajongók nagy örömére.⁵⁵

Svédország – Aszfaltkartell

A Konkurrensverket, a svéd versenyhivatal az aszfaltgyártás piacát vizsgálva több útépítéssel kapcsolatos közbeszerzésre kiterjedő összejátszást tárt fel az aszfaltgyártó cégek között. Az ügy érdekessége, hogy a pályázatokat kiíró svéd közúti hivatal (Vagverket) egyik leányvállalata is részt vett a saját anyavállalata ellen elkövetett összeesküvésben. A svéd versenyhivatal beavatkozásának hatására a közbeszerzési árak szinte azonnal, közel 20 százalékkal estek.⁵⁶

⁵⁴ Versenytükr, 2007 február III. évfolyam különszám 12. o.

⁵⁵ Versenytükr, 2007 február III. évfolyam különszám 12. o.

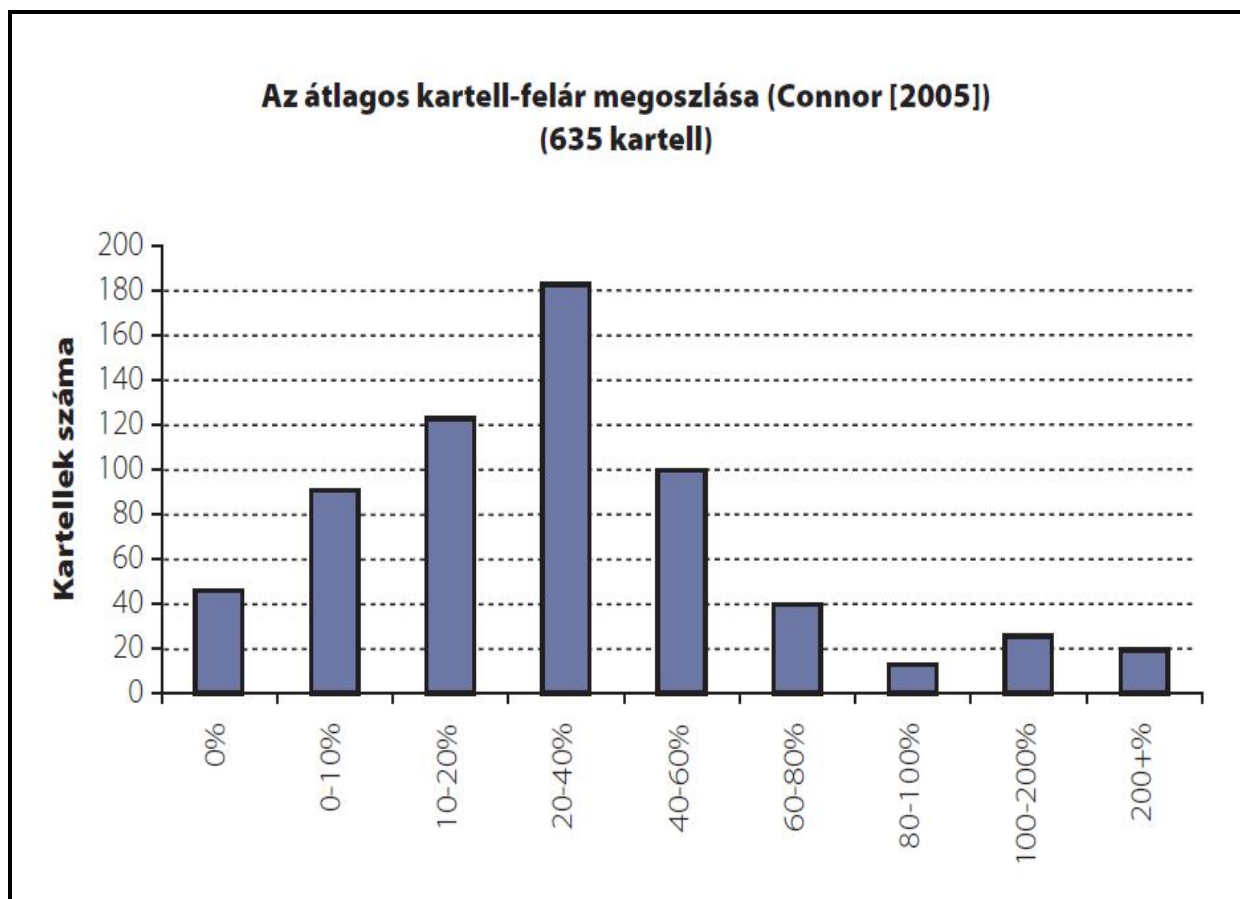
⁵⁶ Versenytükr, 2007 február III. évfolyam különszám 12. o.

Ezek érdekes bevezető példák, de minket jobban érdekelnek a magyar kartell megállapodások általi károkozások, úgyhogy most ezt szeretném elemezni részletesebben. Először is tanulmányoztam mennyivel is emelik a kartellek az árakat. A kérdés megválaszolásához alapjában véve mindössze két információra van szükségünk: a kartell árra, és a versenyárra. Ezeket összehasonlítva meghatározható a verseny korlátozására visszavezethető áremelés nagysága, azaz a kartell felár.⁵⁷

A kartellekkel foglalkozó szakirodalomban a kartellek által okozott kárt legalább az értékesítési ár 10 százalékára teszik. Azonban a különböző kutatásokból kiderül, hogy az üzleti életben megfigyelt kartellek ennél jellemzően jóval magasabbra emelték az árakat. A kartellek által kikényszerített felárakkal kapcsolatos talán legátfogóbb tanulmány John M. Connor, a Purdue Egyetem professzorának nevéhez fűződik. A szerző 1770-ig visszamenőleg minden korábban megjelent, fellelhető angol nyelvű szakirodalmi forrást, több száz könyvet és folyóiratot, amerikai és más országok bíróságainak és versenyhatóságainak döntéseit tekintette át, bizonyítékokat keresve arra, hogy a kartellek átlagosan milyen mértékben emelték az árakat. Összesen 674, a vizsgált több mint kétszáz év során működő kartellel kapcsolatban talált az átlagos kartell felárra vonatkozó információt. Úgy találta, hogy a tipikusnak mondható kartell felár a feltételezett versenyárhoz képest 25 százalék, míg az átlagos felár 49 százalék. A vizsgált több mint 600 kartell közel harmada a verseny mellett tapasztalható árnál átlagosan 20-40 százalékkal magasabb áron adta termékeit. A kartellek összesen csupán mintegy ötöde emelte az árat 10 százaléknál alacsonyabb mértékben a versenyár fölé, míg majdnem ugyanekkora hányaduk 60 százaléknál is magasabb felárat alkalmazott.⁵⁸

⁵⁷ Versenytükör, 2007 február III. évfolyam különszám 12. o.

⁵⁸ Versenytükör, 2007 február III. évfolyam különszám 13. o.

A kartellek által okozott kár meghatározásának legnagyobb problémája abban rejlik, hogy míg a kartell működése során fennálló magas ár nagyon is jól érzékelhető, a versenyárra nézve általában nincs információ. A fő kérdés itt tehát így hangzik: ha lett volna verseny, vajon hogyan alakult volna az ár? ⁵⁹

Na de akkor térjünk rá a Magyarországon felderített kartellek által okozott károkra. A nemzetközi példákból kiindulva megállapíthatjuk, hogy a kartellek 10 százalékkal biztosan emelik az árakat, de akár 49 százalékos áremelő hatással is teljesen reálisan számolhatunk. Ezek a számok a magyarországi kartellek tekintetében is megállják a helyüket. Ezekből a számokból és tapasztalatokból nagyjából megállapítható, hogy mekkora kárt okoznak Magyarországon a kartell megállapodások. Mellékelek egy kis táblázatot arra vonatkozóan, hogyan alakultak a leleplezett jelentősebb kartellezések Magyarországon 2002 és 2006

⁵⁹ Versenytükör, 2007 február III. évfolyam különszám 12. o.

között.⁶⁰ Természetesen a lista nem teljes, 2002-2006 közötti időszakot vizsgáltam, azon belül is a legjelentősebb és leleplezett kartelleket.

A jelentősebb leleplezett kartellek Magyarországon (2002-2006)

Ügynév	Érintett forgalom (millió Ft, 2006. október)	Tender	A kartell működésének ideje*
1 Paksi Atomerőmű gazdasági rendszerének fejlesztése (Vj 97/2006)	420	Igen	2004.04.17
2 Tojáskartell (Vj 199/2005)	12 039	Nem	2002-2005
3 Gépjárműjavítók és biztosítók (Vj 51/2005)	177 103	Nem	2000-2005
4 Synergon, HP Mo. KFKI, Montana - informatikaikartell (Vj 40/2005)	1 416	Igen	2003 vége
5Berszámfejtő rendszer – informatikai kartell (Vj21/2005)	311	Igen	2004. 06 03.
6 Egyetemek informatikai rendszere (Vj 162/2004)	15 872	Igen	2004.02.03- 2004.04.28
7AREVA és társai - kapcsoló berendezések (Vj102/2004)	9 408	Nem	1991-2004
8Kemira-Tessenderlo – takarmányfoszfát (Vj101/2004)	46 369	Nem	1991-2003
9 Grafikusok (Vj 98/2004)	1 150	Nem	1997-2005.07
10 Társasház felújítás (Vj 74/2004)	354	Igen	2002.02.08
11 Vidéki útépítők (Vj 56/2004)	29 136	Igen	2001-2002
12 Fővárosi útépítők (Vj 25/2004)	14 967	Igen	2001
13 Kaposvári Egyetem épülete (Vj 154/2003)	3 799	Igen	2002.04.19
14 Vadhús áregyeztetés (Vj 132/2003)	974	Nem	2000.08.28- 2003.04.08

⁶⁰ Versenytükör, 2007 február III. évfolyam különszám 14. o.

15 Vadászat (Vj 89/2003)	3 221	Nem	2001.06.05- 2004.02.28
16 Nyugdíjbiztosító épülete (Vj 28/2003)	5 826	Igen	2002
17 Autópályaépítés kartellben (Vj 27/2003)	157 738	Igen	2002
18 Bartók Béla út felújítása (Vj 138/2002)	13 362	Igen	2002.04.15
19 Budapesti taxitársaságok (Vj 114/2002)	3 356	Nem	2002.06.01- 2002.07.31
20 Eredetvizsgálat (Vj 72/2002)	2 599	Nem	1999.03.12 2003.04.14

Összesen 499 420

*Tenderen történő kartellezésnél a feltüntetett dátum a pályázat idejét jelöli

És most álljon néhány konkrét eset.

Az egyik nagy horderejű ügy a GVH történetének legnagyobb bírságát eredményező autópálya kartell. A GVH 2003 februárjában eljárást indított a Nemzeti Autópálya Rt. által az M7 balatonszárszói, az M3 görbeházai és az M7-M70 Becsehely és Letenye közötti szakaszának megépítésére 2002 augusztusában kiírt, nyílt, előminősítéses közbeszerzési pályázaton induló vállalkozások ellen. A versenyhivatal valószínűsítette, hogy a pályázók összehangolták ajánlataikat, és felosztották egymás között az összesen mintegy 60 km-es szakasz megépítését. A GVH a vállalatoknál tartott helyszíni vizsgálat során több olyan dokumentumot is lefoglalt, mely alapján megállapítható volt a jogsértés. A Strabag Rt. Egyik vezetőjétől lefoglalt feljegyzés utalt olyan „költség alapú árakra”, melyek az ügyben iránymutatásként szolgálhatnak a versenyárra nézve. A feljegyzés szerint a „költség alapú” ár 90 milliárd forint lett volna, amihez tökéletes verseny esetén elvileg a piaci ár is tartana.⁶¹ Ha az önköltségekre az építőipari vállalatok 2002-es átlagos haszonkulcsának (5,2 százalék) megfelelő profitot is rászámítunk, és ezt versenyárnak tekintjük, elmondható, hogy az útszakaszok megépítése verseny mellett kb. 94-95 milliárd forintból megvalósítható lett volna. Meg ha nagyvonalúan e haszonkulcs kétszereséből indulunk is ki, a projekt 100 milliárd forintból kivitelezhető lett volna. A kartell ennél 28 százalékkal magasabb nettó áron,

⁶¹ Versenytükr, 2007 február III. évfolyam különszám 14. o.

128 milliárd forintért vállalta a feladatot. Az útépítők e tiltott szövetsége ezzel tehát legalább 28 milliárd forinttal károsította meg közvetlenül a fogyasztókat. Csak úgy mihez tartás végett ez az összeg nagyobb, mint Pécs éves költségvetése.⁶²

És akkor essen szó a bírságról is. A GVH 7 milliárd 43 millió forint bírságot szabott ki amit az öt vállalkozás be is fizetett 2005. decemberében illetőleg 2006. januárjában (Betonút Rt.: 2,212 milliárd forint; DEBMÚT Rt.: 496 millió forint; EGÚT Rt.: 496 millió forint; Hídépítő Rt.: 1,371 milliárd forint; Strabag Rt.: 2,468 milliárd forint). A befizetés után a versenyhivatal határozata ellen jogorvoslattal éltek. Azonban az akkor még Legfelsőbb Bíróság ma már Kúria a felperesek felülvizsgálati kérését elutasította és helyben hagyta a Fővárosi Ítéltábla elsőfokú határozatát. Az ilyen típusú kartell az európai uniós gyakorlat szerint is a legsúlyosabban szankcionálandó versenykorlátozások közé tartozik, mivel közvetlenül és alapvetően torzítja a források hatékony elosztását és árfelhajtó hatású - áll a versenyhivatal közleményében.⁶³ Na már most ugye az előbb leírtak alapján kiderül, hogy kb. 28 milliárddal lehetett volna olcsóbban megoldani ezt az ügyletet és erre jött egy 7 milliárd forintos bírság. Tehát láthatjuk még így is megérte az üzlet az öt vállalkozásnak, de a fővállalkozásnak mindenképpen. Arról már nem is beszélve, hogy a Strabag Rt. új néven működve további autópálya építési pályázatokat nyert meg.

Az autópálya kartellhez szorosan kapcsolódik, hogy a 2000-es évek eleji beruházások az autópályákkal kapcsolatban nem voltak versenyeztetve. Mindig ugyanazon, monopolhelyzetben lévő állami konzorcium kapott megbízatást autópálya építés piacán.⁶⁴

Egy másik, számomra megdöbbentő eset két informatikai vállalkozás a SAP és a Synergon közötti kartell megállapodás volt, ahol szintén történt utalás a versenyárra, így nagyjából megállapítható volt az okozott kár mértéke. A Paksi Atomerőmű Rt. 2004 áprilisában írt ki pályázatot a bérszámfejtési rendszerével kapcsolatos informatikai fejlesztésekre. A GVH vizsgálata megállapította, hogy a két vállalkozás a tender időszakában tárgyalást folytatott egymással, kölcsönösen megállapodott a tender kapcsán egymás szerepéről, és összehangolták ajánlataikat. Ilyen körülmények között a tenderen győztes SAP 365 millió forintért nyerte el a szolgáltatás nyújtásának jogát. A versenyhivatal hozzájutott az egyik érintett vállalkozás egy munkatársának üzenetéhez, mely így szólt: „A projekt normál áron

⁶² Versenytükör, 2007 február III. évfolyam különszám 15. o.

⁶³ http://nol.hu/gazdasag/autopalya-kartell__jogerosen_nyert_a_gvh

⁶⁴ Versenytükör, 2007 február III. évfolyam különszám 16. o.

200-250 millióból is megcsinálható. A szerződéses ár 360 millió körül van, ami elég jelentős extraprofit [...]”

Bár a „normál ár” ebben az esetben nem feltétlenül azonos a közgazdasági értelemben vett versenyárral, az üzenet mégis jól mutatja a kartell áremelésének nagyságrendjét. Még ha a „normál ár” felső határát, a 250 millió forintot tekintjük is versenyárnak, a kartell-ár ezt is 46 százalékkal, 115 millió forinttal haladta meg. A fogyasztókat ért kár nagyságrendjét szemlélteti, hogy ez az összeg elegendő lett volna tizenöt-husz faluban a teljes körű internet hozzáférést lehetővé tevő WiFi átjátszó torony kiépítésére, vagy akár hét-nyolcszáz új számítógép beszerzésére is, amiből jó néhány iskola számítógép-parkját ki lehetett volna alakítani. A GVH 14,6 milliós büntetést szabott ki mindkét cégre, akik szintén fellebbezést nyújtottak be ami ellett utasítva. Gondolom a számok itt is beszédeseek, azt a 14,6 milliót gondolom mosoly közepette helyben, zsebből kifizették. Ráadásul ennek a két cégnek nem ez volt az első és utolsó kartell ügylete. Csak egy példa: 2006-ban a GVH a német cég magyar leányvállalatára 690 millió forintos bírságot szabott ki, miután bebizonyosodott, hogy az IBM-mel és az ISH-val előre megállapodtak egy öt magyar egyetemet érintő informatikai tenderre ajánlatok részleteiről. Szintén 2006-ban pedig a Synergont marasztalta el és 38 millió forintos bírságot szabott ki, miután kiderült, hogy a vállalat a Montanával és a HP-val összejátszva indult a Magyar Fejlesztési Bank egyes tenderein.⁶⁵

Egyetlen vállalatra mért legnagyobb bírságát 2006 végén szabta ki a GVH: az Allianz Hungariát 5,3 milliárd Ft-ra büntette. Az ügyben összesen kirótt 6,8 milliárd forintos bírság alig marad el az autópálya kartellben kiszabott 7 milliárdos rekordtól. Az ügyben számos kifogásolt magatartás valósult meg egyszerre, melyek önmagukban is versenykorlátozó hatásúak.⁶⁶

Két nagy biztosítótársaság, az Allianz Hungaria és a Generali-Providencia 2003 és 2005 között „ajánlott árakban” – valójában emelt óradíjakban – állapodott meg a hat-hétszáz autókereskedőt magába tömörítő Gépjármű Márkakereskedők Országos Szövetségével (GEMOSZ). A versenytanács megállapította, hogy a GEMOSZ – bár társadalmi szervezet – kartellként működött, lehetővé tette tagjai számára az árverseny korlátozását, és a magasabb, egységes árak érvényesítését. Az összehangolt magatartás révén a gépjárműjavítóknek 2003 és 2005 között évente az inflációt meghaladó, 10 százalék feletti áremelést sikerült véghezvinniük, de tárgyalások folytak háromszor ekkora mértékű óradíjemelésről is. Az emelt óradíjakat a biztosító társaságok annak fejében voltak hajlandóak elfogadni, hogy a

⁶⁵ Versenytükr, 2007 február III. évfolyam különszám 15. o.

⁶⁶ Versenytükr, 2007 február III. évfolyam különszám 17. o.

gépjárműjavítók ezt számukra új biztosítási szerződések megkötésével ellentételezik, és összehangolták a gépjárműjavítóknak fizetett óradíj szintjét a javítók biztosításértékesítésben elért teljesítményével. A piacon lévő többi biztosító szintén a mesterségesen magas javítási árakat volt kénytelen fizetni a gépjárműjavítóknak, míg számukra a gépjárműre szóló biztosítás értékesítésének e csatornája zárva maradt. A két biztosító nem egymással kartellezett, hanem a gépjárműjavítók árkartelljére rábólintva próbálta meg korlátozni a versenyt a gépjármű biztosítások piacán. A GVH a versenykorlátozó megállapodásokban részt vevő biztosítókra, márkakereskedőkre és a közvetítő – a biztosítási piac működtetésében kulcsszerepet játszó – biztosítási alkuszokra rótt ki bírságot.⁶⁷

Világosan látni tehát, hogy bizony a kiszabott büntetések nincsenek egyenes arányosságban a kár mértékével. Sőt, a cégeknek még a büntetések mellett is bőven megérte a „biznisz”. Jól látható, hogy a számításoknál a legalacsonyabb, 10 %-os értékhatár került figyelembe. Laikusok számára is megállapítható tehát, hogy a kartellek bizony jóval nagyobb kárt okoznak, mint amennyi megbecsülhető és már a saccolt kár sem kevés. Emellett pedig a számítások a fogyasztók megkárosítását vették figyelembe, de minden egybe vetve bizony a kartellek az élet több más terén is jelentős károkat okoznak.

Összefoglalásképpen el lehet mondani, hogy bizony a kartellező cégek jelentős károkat okoznak mind a fogyasztóknak, mind a magyar gazdaságnak. Ez még akkor is elmondható, hogy a kartell megállapodások nagy részére fény derül, hiszen mint az általam közölt adatokból is kiderült a büntetések enyhébbek, mint az okozott kár mértéke. Legyen szó tojásról, autósiskolai óráról, grafikai szolgáltatásról vagy éppen autópálya építésről, egyszerű bolti vásárlásról, vagy közbeszerzési eljárásról, a kartellek jelen vannak, s az általuk okozott társadalmi kár hatalmas. A versenytársak közötti összejátszás a legsúlyosabb versenyjogi sérelemnek minősül, ezek hatékony felderítése és megfelelő büntetése közérdek.

⁶⁷ Versenytükör, 2007 február III. évfolyam különszám 17. o.

6. Megéri-e kartellezni?

A kartellek, mint már azt korábban is taglaltam, közvetve a fogyasztókat károsító magatartás, megállapodás. Mivel a közbeszerzések megvalósítása az adófizetők pénzén történik, ezért szinte minden állampolgár érintve van a különböző kartell-megállapodások terén. Ennek okán a Gazdasági Versenyhivatal súlyosabban szankcionálja a versenykorlátozó megállapodásokat. Ha fény derül a törvényszegésre, az érintett vállalatok komoly negatív következményekkel kell, hogy számoljanak.

Először a bevétel kiesés, illetőleg a bírság összege az, ami komoly fejtörést okozhat. Bár az előző fejezetben említett példákon keresztül kiderül, hogy bizony az esetek többségében még egy kiszabott bírság esetén is megéri a cégeknek a kartell tevékenység. A Strabag Rt. esetében körülbelül 21 milliárdos plusz bevétel keletkezhetett a cégnek a büntetés befizetése után, ráadásul más néven tovább folytatta tevékenységét és sorozatosan nyerte meg a kiírt közbeszerzési pályázatokat az autópálya építéssel kapcsolatosan. És mindezek felett még ráadásul ügyeskedve próbálták meg a kartellező cégek a bírság kifizetését elkerülő, mégpedig azáltal, hogy formálisan kiüritik a céget, vagyis csinálnak egy hivatalos szétválást cégen belül, és az egyik vállalat viszi a vagyont, a munkaerőt, az eszközállományt, egy másik cég pedig vállalja a kötelezettségeket vagyoni fedezet nélkül. Véleményem szerint megfelelő elemző munkával ki lehetett volna szűrni a kartellezést, hiszen utólagos számítások bebizonyították, hogy jóval olcsóbban is megoldható lett volna a beruházás. Az ügygel kapcsolatban volt olyan dolgozó aki megerősítette, volt aki cáfolta a híreszteléseket.

Egy másik, ellenben viszont sokkal nagyobb horderejű probléma a versenykorlátozó megállapodás negatív publicitása. Az igazán lényeges gond a cégeknek, hogy jelentősen romlik a megítélésük a piacon. Hiszen az újságok, ha tudomást szereznek kartellező tevékenységről, akkor azt természetesen leközlí és ez hirtelen romba döntheti az addigi PR tevékenységet, a felépített jó hírnevet és ismertséget.⁶⁸

A fogyasztók felőli bejelentés is veszélyt jelent a cégekre. A megkárosított vevők polgárjogi eljárásban indíthatnak kártérítési igényt. Voltak már olyan esetek, amikor egy ilyen bírság összege jóval meghaladta a Gazdasági Versenyhivatal által kiszabott büntetést. Szükséges megemlíteni a fogyasztók általi bejelentéssel kapcsolatban, hogy sajnos ritka az az eset, hogy egy ügyfél rendelkezzen olyan bizonyítékokkal, amelyek kétséget kizáróan igazolják a

⁶⁸ Versenytükör, 2007 február III. évfolyam különszám 17. o.

kartellező tevékenységet. Ez esetben pedig, nincs informátori díj, így kisebb a motiváció lehetősége is.

Viszont akik megdönthetetlen bizonyítékokkal tudnak számolni azok a kartellező vállalatok, éppen emiatt nagy figyelmet kell fordítaniuk egymásra is, hiszen az engedékenységi politikának köszönhetően megéri feladnia magát egy kartellben résztvevő cégnek, mert így akár meg is úszhatja a büntetést. Erről viszont a későbbiekben egy külön fejezetben szeretnék részletesebben kitérni és elemezni.

7. A kartell-megállapodások felderítésének intézményes keretei és lehetőségei valamint a jogkövetkezmények.

7.1 A Gazdasági Versenyhivatal (továbbiakban GVH) eszközei.

A Gazdasági Versenyhivatal jár el minden olyan verseny felügyeleti ügyben a Tpv. alapján, amely nem tartozik a bíróság hatáskörébe.

Szintén a Gazdasági Versenyhivatal jár el:

- a piaci verseny érdemi érintettsége esetén

- tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok kapcsán a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Fttv.),
- gyógyszerrel és gyógyászati segédeszközzel kapcsolatos, fogyasztókkal szembeni kereskedelmi gyakorlat kapcsán a biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászati segédeszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló 2006. évi XCVIII. törvény (a továbbiakban: Gyftv.),
- élelmiszer-jelölés és reklám kapcsán az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény (a továbbiakban: Éltv.),

- megtévesztő reklám és jogellenes összehasonlító reklám esetén a gazdasági reklámtevékenység alapvető feltételeiről és egyes korlátairól szóló 2008. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Grt.),

- jelentős piaci erővel rendelkező kereskedő felett visszaéléssel kapcsolatos felügyelet esetén a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény (a továbbiakban: Kertv.)

- jelentős piaci erővel rendelkező kereskedő felett visszaéléssel kapcsolatos felügyelet esetén a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény (a továbbiakban: Kertv.)

rendelkezései alapján a hivatal hatáskörébe tartozó ügyekben.⁶⁹

A Gazdasági Versenyhivatal illetékessége országos.

Ezen belül is számunkra fontos a versenykorlátozó megállapodások terén történő hatáskör és eljárások rendje.

⁶⁹

http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&st=1&pg=308&m470_doc=6980&m471_doc=6979&m469_act=11&m472_act=11

Tilos a vállalkozások közötti megállapodás, amely a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza, vagy okozhatja. Nem esik tilalom alá a megállapodás, ha egymástól nem független vállalkozások között jön létre, illetve ha csekély jelentőségű.⁷⁰

A megállapodások meghatározott csoportjait a Kormány rendeletben mentesítheti a fenti tilalom alól, ha

- a megállapodás hozzájárul a termelés vagy a forgalmazás ésszerűbb megszervezéséhez, vagy a műszaki vagy a gazdasági fejlődés előmozdításához, vagy a környezetvédelmi helyzet vagy a versenyképesség javulásához,
- a megállapodásból származó előnyök méltányos része a fogyasztóhoz, illetve az üzletfélhez jut,
- a gazdasági verseny velejáró korlátozása vagy kizárása a gazdaságilag indokolt közös célok eléréséhez szükséges mértéket nem haladja meg, és
- nem teszi lehetővé az érintett áruk jelentős részével kapcsolatban a verseny kizárását.⁷¹

Mint az a hatásköri mondatból is kiderül a GVH, a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény rendelkezéseinek megfelelően végzi tevékenységét. A központi költségvetés szerkezetében önálló fejezetet alkotva, az Országgyűlésnek alá rendelve működik. A hivatal élén az elnök áll, akit a miniszterelnök javaslatára a köztársasági elnök nevez ki 6 évre, legfeljebb egyszeri újraválasztást lehetővé téve. Az elnök mellett két elnökhelyettes végzi a tevékenységét.

A szakmai irodák felügyeletével megbízott elnökhelyettes alá tartozó szakmai irodák ágazati alapon, illetve ügýtípus szerint szervezettek. Verseny felügyeleti ügyekben a szakmai irodák döntenek a verseny felügyeleti elrendeléséről és gondoskodnak döntés előkészítéshez szükséges vizsgálatok lefolytatásáról.

Ennek érdekében:

- folyamatosan figyelemmel kísérik a verseny és a piacok működését;
- a hivatalhoz érkezett panaszok, illetve bejelentések alapján döntést hoznak arról, hogy

⁷⁰

http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&st=1&pg=308&m470_doc=6980&m471_doc=6996&m469_act=16&m472_act=16

⁷¹

http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&st=1&pg=308&m470_doc=6980&m471_doc=6996&m469_act=16&m472_act=16

- induljon-e hivatalból verseny felügyeleti eljárás akár a versenytörvény, akár a közösségi versenyjogi szabályok alapján, illetve jogsértés gyanúja esetén saját kezdeményezésre verseny felügyeleti eljárást indítanak;
- lefolytatják a hivatalból, illetve kérelemre indult (magyar és/vagy közösségi jogalapon folyó) verseny felügyeleti eljárásokat és előkészítik a Versenytanács döntését;
 - utóvizsgálat keretében ellenőrzik a versenytanácsi döntések végrehajtását.⁷²

A GVH által betöltött feladatok alapvetően három kategóriába sorolhatók:

- verseny felügyelet
- versenypártolás
- versenykultúra fejlesztése

Verseny felügyeleti munkája során a GVH érvényesíti a magyar versenytörvény és a hatáskörébe tartozó más törvényi rendelkezések, valamint az uniós versenyjog szabályait. Amennyiben felmerül egy versenyt korlátozó, torzító visszaélés gyanúja, azt kivizsgálja.⁷³

Versenypártoló tevékenysége keretében a verseny érvényesülése érdekében a GVH a rendelkezésére álló eszközökkel igyekszik befolyásolni az állami döntéseket, a jogszabályalkotást, vagyis megpróbálja meggyőzni az állami szereplőket arról, hogy ne hozzanak, a versenyt indokolatlanul korlátozó jogszabályokat. A GVH célja az is, hogy azokon a területeken, ahol még nem alakult ki verseny, ott elősegítse annak létrejöttét.⁷⁴

A verseny fejlesztése során a GVH a verseny társadalmi elfogadottsága érdekében hozzájárul a versenykultúra és a tudatos fogyasztói döntéshozatal kultúrájának fejlesztéséhez a versenypolitikai ismeretek terjesztésével, a verseny közgazdasági és jogi kérdéseivel foglalkozó szakmai közélet fejlesztésével. E téren különösen törekszik arra, hogy a versennyel kapcsolatos alapvető ismereteket, és hozzáállást a cégek és a fogyasztók elsajátíthassák. Ezt a versennyel, versenypolitikával és a fogyasztók versenyt befolyásoló döntéseivel kapcsolatos, különböző formában megvalósuló tájékoztatással éri el. Az említett, verseny fejlesztésével kapcsolatos feladatokat a GVH a Versenykultúra Központon keresztül látja el.⁷⁵

Véleményem szerint a GVH mindent megpróbál tenni annak érdekében, hogy tiszta verseny alakuljon ki, a közbeszerzési pályázatok útján elköltött közpénzek ésszerűen és hatékonyan

⁷² Kéryné dr Kaszás Ágnes Roxán: Korlátok és lehetőségek, avagy a kartelltilalom büntetőjogi szabályozásának helye a magyar jogrendszerben. 64. o. 2013

⁷³ <http://www.megfeleles.hu/versenyfelugyelet#a-gazdasagi-versenyhivatal>

⁷⁴ <http://www.megfeleles.hu/versenyfelugyelet#a-gazdasagi-versenyhivatal>

⁷⁵ <http://www.megfeleles.hu/versenyfelugyelet#a-gazdasagi-versenyhivatal>

legyenek felhasználva. Ezt megteszi megelőző tevékenységével és utólagos szankcionáló rendszerével.

És most szeretnék kitérni a szankcionálásra is, arra, hogy mégis hogy épül fel egy verseny felügyeleti eljárás.

A GVH a versenytörvény és a közösségi versenyjog rendelkezéseit verseny felügyeleti eljárásban érvényesíti. A verseny felügyeleti eljárás elrendelésének, lefolytatásának és lezárásának szabályait a versenytörvény, s mögöttesen a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) tartalmazza. A GVH eljárására a Ket-et csak akkor kell alkalmazni, ha a - GVH-ra irányadó különös eljárási szabályokat tartalmazó - versenytörvény a Ket. rendelkezéseitől eltérő szabályokat nem állapít meg.⁷⁶

A verseny felügyeleti eljárás kérelemre vagy hivatalból indul. A kérelemre indult eljárások alapvetően az összefonódások engedélyezésére irányulnak. A fogyasztói (vagy versenytársi, civil szervezettől érkező, stb.) jelzések vagy a hivatal saját észlelései alapján indult eljárások "hivatalból" indulnak.⁷⁷

A verseny felügyeleti eljárás indításának feltétele a valószínűsíthető jogsértés és a hivatal fennálló hatásköre, illetve a versenytörvény esetében az, ha a verseny felügyeleti eljárást a közérdek hatékony védelme is indokolja.

A vizsgálat elrendelésének ténye nyilvánosságra hozható. Ha a vizsgálat elrendelésének tényét nyilvánosságra hozzák, a vizsgálat eredményéről is tájékoztatni kell a nyilvánosságot.

A verseny felügyeleti eljárás a szakmai vizsgáló irodák vizsgálóinak eljárásával indul. A vizsgáló a hivatalból indított verseny felügyeleti eljárást megszüntetheti, ha a vizsgálat során beszerzett bizonyítékok alapján nem állapítható meg törvénysértés, és az eljárás folytatásától sem várható eredmény.

Amennyiben a vizsgáló a verseny felügyeleti eljárást végzésével nem szünteti meg, az ügy iratai a vizsgálati jelentéssel a hivatal döntéshozó szervéhez, a Versenytanácsához kerül.⁷⁸

Az eljáró versenytanács a vizsgáló jelentésének kézhezvételét követően

- a verseny felügyeleti eljárást megszüntetheti,

⁷⁶ http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&st=1&pg=84&m5_doc=2170&m57_act=20

⁷⁷

http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&st=1&pg=308&m470_doc=6976&m471_doc=6988&m469_act=4&m472_act=4

⁷⁸

http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&st=1&pg=308&m470_doc=6976&m471_doc=6988&m469_act=4&m472_act=4

- az aktát a vizsgálónak visszaadhatja további vizsgálat vagy az eljárás kiterjesztése érdekében,
- ideiglenes intézkedéssel élhet.⁷⁹

Amennyiben a fenti intézkedésekre nem kerül sor, az eljáró versenytanács megküldi az ügyfélnek az ügyre vonatkozó előzetes álláspontját. Az előzetes állásponttal egyidejűleg nyilatkozattételre hívja fel az ügyfelet arról, hogy kéri-e tárgyalás tartását.

Az eljáró versenytanács akkor tart tárgyalást, ha azt az ügyfél kéri, vagy az eljáró versenytanács szükségesnek tartja. A versenytanács tárgyalása nyilvános.

Az eljáró versenytanács indokolt végzésével a tárgyalásról vagy annak egy részéről a nyilvánosságot kérelemre vagy hivatalból kizárhatja.⁸⁰

Az eljáró versenytanács határozatában

- dönt az összefonódással kapcsolatos kérelemről, engedélyezheti a vállalkozások összefonódását, megállapíthatja, hogy a csoportos mentesülés kedvezménye nem vonatkozik egy megállapodásra,
- megállapíthatja a magatartás törvénybe ütközését,
- elrendelheti a törvénybe ütköző állapot megszüntetését,
- megtilthatja a jogsértő magatartás további folytatását,
- kötelezettséget írhat elő,
- elrendelheti a jogsértő tájékoztatással kapcsolatban helyreigazító nyilatkozat közzétételét,
- megállapíthatja, hogy a magatartás nem ütközik a törvénybe,
- korábbi határozatát visszavonhatja vagy megváltoztathatja.⁸¹

Az eljáró versenytanács bírságot szabhat ki. A bírság összege legfeljebb az érintett vállalkozás előző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet, amelynek a bírsággal sújtott vállalkozás a tagja. A vállalkozások társadalmi szervezetével, a köztestülettel, az egyesüléssel

⁷⁹

http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&st=1&pg=308&m470_doc=6976&m471_doc=6988&m469_act=4&m472_act=4

⁸⁰

http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&st=1&pg=308&m470_doc=6976&m471_doc=6988&m469_act=4&m472_act=4

⁸¹

http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&st=1&pg=308&m470_doc=6976&m471_doc=6988&m469_act=4&m472_act=4

és más hasonló szervezettel szemben kiszabott bírság összege legfeljebb a tag-vállalkozások előző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet.

Az ügyintézési határidők ügytípusonként eltérőek, illetve indokolt esetben meghosszabbíthatóak az alábbi módon:⁸²

Ügytípus	Ügyintézési határidők	Lehetséges hosszabbítás
Üzletfelek megtévesztése, tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok, jogsértő összehasonlító reklám, megtévesztő reklám	3 hónap	2 alkalommal 2 hónappal
Versenykorlátozó megállapodás, erőfölénnyel való visszaélés	6 hónap	2 alkalommal 6 hónappal
Összefonódás-engedély iránti kérelem elmulasztása	6 hónap	2 hónappal
Összefonódás iránti kérelem	45 nap, illetve 4 hónap	20 nappal, illetve 2 hónappal

Lényeges körülmény lehet továbbá az, hogy egy új eljárás alá vont bevonásával az ügyintézési határidők újraindulnak, illetve nem számít bele az ügyintézési időben több eljárási cselekmény időtartama, valamint az az időszak sem, amíg egy másik szerv döntésére vár a hivatal.

A verseny felügyeleti eljárás során a vizsgáló és az eljáró versenytanács többféle eljárási cselekményt végezhet: adatot, dokumentumokat, nyilatkozatokat kérhet az eljárás alá vontaktól és másoktól is, jogsegéllyel, tanúmeghallgatással, szakértő kirendeléssel élhet.

A tényállás tisztázása érdekében bármely személy vagy szervezet köteles a szükséges felvilágosítást írásban is megadni, illetve a vizsgálat tárgyával összefüggő iratokat a Gazdasági Versenyhivatalnak megküldeni.

A tényállás tisztázása során a vizsgáló, illetve az eljáró versenytanács a versenytörvény, illetve a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi

⁸²

http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&st=1&pg=308&m470_doc=6976&m471_doc=6988&m469_act=4&m472_act=4

CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) tényállás tisztázására és hatósági ellenőrzésre vonatkozó szabályait alkalmazza.

Üzletfelek megtévesztése, tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok, jogsértő összehasonlító reklám, illetve megtévesztő reklám esetén nem indítható vizsgálat, ha az elkövetés óta három év eltelt. Versenykorlátozó megállapodás, erőfölénnyel való visszaélés, illetve összefonódás-engedély iránti kérelem elmulasztása esetén az elévülési idő öt év. Ha a jogsértő magatartás folyamatos, a határidő a magatartás abbahagyásakor kezdődik. Ha a jogsértő magatartás azzal valósul meg, hogy valamely helyzetet vagy állapotot nem szüntetik meg, a határidő mindaddig nem kezdődik el, amíg ez a helyzet vagy állapot fennáll.⁸³

A 1-es számú mellékletben szeretném szemléltetni a GVH által felderített közbeszerzési pályázatokban résztvevő és szankcionált vállalkozásokat.

Megállapítható, hogy a GVH feladatkörét elsősorban a verseny törvény határozza meg, ehhez kapcsolódnak közlemények és elvi jelentőségű döntések, amelyek a jogszabály értelmezésében töltenek be nagy szerepet, de kapcsolódnak a hivatal tevékenységéhez egyéb jogszabályok is, mint például a kereskedelmi törvény.

Szükségesnek tartom kitérni a mentesülés, a mentesség intézményére.

Ha megvizsgáljuk az 1996. évi LVII. törvény 17.§-át, akkor láthatjuk, hogy a 11.§-ban meghatározott tilalmak alól mentesül az olyan megállapodás, amelyik:

„a) az hozzájárul a termelés vagy a forgalmazás ésszerűbb megszervezéséhez, vagy a műszaki vagy a gazdasági fejlődés előmozdításához, vagy a környezetvédelmi helyzet vagy a versenyképesség javulásához;

b) a megállapodásból származó előnyök méltányos része a fogyasztóhoz, illetve az üzletfélhez jut;

c) a gazdasági verseny velejáró korlátozása vagy kizárása a gazdaságilag indokolt közös célok eléréséhez szükséges mértéket nem haladja meg; és

d) nem teszi lehetővé az érintett áruk jelentős részével kapcsolatban a verseny kizárását.”⁸⁴

A mentességen belül a jogszabály különbséget tesz egyedi és csoport mentességek között.

Egyedi mentesség esetében a megállapodásnak a gazdasági élet előre haladását kell szolgálnia. Ez jelenthet költséghatékonyságot, de lényeg, hogy a fogyasztók felé irányuljon. A törvény azt is meghatározza, hogy a megállapodásokban a vállalkozások nem vállalhatnak

⁸³

http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&st=1&pg=308&m470_doc=6976&m471_doc=6988&m469_act=4&m472_act=4

⁸⁴ 1996. évi LVII. törvény 17.§

túlzott kockázatot, illetőleg ne tegyék lehetővé az érintett árukkal kapcsolatban a verseny korlátozását vagy kizárását.

A csoportmentesség jogi oldala lényegesen egyszerűbb, mint az egyedi mentessége. A csoportmentességet meghatározó jogszabály egyértelműen kiköti, hogy mely megállapodás tartozhat ebbe a körbe. Meghatározza azt az értéket, amikor a megállapodások automatikusan mentességet élveznek.

Az 1996. évi LVII. törvény kimondja:

„16. § A megállapodások meghatározott csoportjait a Kormány rendeletben mentesítheti a 11. §-ban foglalt tilalom alól. A Kormány a megállapodások csoportos mentesüléséről a törvény 17. §-ában foglalt szempontok figyelembevételével rendelkezhet.⁸⁵

16/A. § (1) Nem vonatkozik a versenykorlátozás tilalma alóli csoportos mentesülés a megállapodásra, ha a megállapodás és az érintett piacon érvényesülő további hasonló megállapodások együttes hatásaként a 17. §-ban foglaltak nem teljesülnek.⁸⁶

(2) A Gazdasági Versenyhivatal eljárása során megállapíthatja, hogy az (1) bekezdésben foglaltakra tekintettel a csoportos mentesülés kedvezménye a jövőre nézve nem vonatkozik a megállapodásra. Ilyen esetben bírság kiszabásának nincs helye.”⁸⁷

Véleményem szerint a mentességi törvény aggályos lehet abból a szempontból, hogy ez a kartellező cégek kezében egy olyan fegyvertény, amit könnyen ki lehet játszani.

7.1.1 A Gazdasági Versenyhivatal engedékenységi politikája.

Korábban utaltam már a Gazdasági Versenyhivatal engedékenységi politikájára, amely a hatóság máshonnan történő tudomására jutását megelőzően bejelentő, a versenykorlátozó megállapodásban résztvevő vállalatok részére egy menekülési lehetőség a felelőségre vonás alól. E politika lényege, hogy a GVH a titkos megállapodás azon résztvevőit, melyek hajlandóak a részvételüket megszüntetni és a kartell létezéséről és működéséről a GVH számára információval szolgálni, a bírság részleges vagy teljes elengedésével jutalmazza.⁸⁸ Azért az tisztázandó, hogy ez nem a teljes megbocsátást jelenti a GVH részéről, hiszen a

⁸⁵ 1996. évi LVII. törvény 16. §

⁸⁶ 1996. évi LVII. törvény 16/A. § (1) bekezdés

⁸⁷ 1996. évi LVII. törvény 16/A. § (2) bekezdés

⁸⁸ Versenytükör, 2007 február III. évfolyam különszám 20. o.

kartell-megállapodásoknak büntetőjogi következményei is lehetnek. Erről viszont majd a későbbiekben szeretném kifejtani véleményemet. Az engedékenységi politika célja igazából a kartell tevékenységek felderítésének megkönnyítése, azáltal, hogy megpróbálják szóra bírni a verseny korlátozásában megállapodó feleket. Megpróbálnak bizalmatlanságot kiharcolni a kartell tagok között, kihasználva esetleg egy belső feszültséget.

Nagyon fontos, hogy a kartellező cég által tett bejelentésnek meg kell előznie minden fajta tudomásra jutást, hiszen ha a hatóságok már korábban tudomást szereznek a titkos megállapodásokról, akkor már ésszerűtlen lenne bármilyen engedmény tétel a bejelentővel kapcsolatban. Abban az esetben, hogyha már folyik az eljárás kartell ügyben és valamelyik cég az eljárás kimenetele szempontjából döntő fontosságú információval szolgál, akkor szintén elengedhető a bejelentővel kapcsolatos teljes vagy részleges bírság összege. Általában ezek a bizonyítékok olyan dokumentumok vagy írásba foglalt megállapodások, amelyek nagyban hozzájárulhatnak az eredményes felderítéshez.

A gazdasági versenyhivatal elnökének tájékoztatója szerint:

„A jogsértésben résztvevő vállalkozással szemben kiszabható bírság teljes összegét elengedi a GVH, ha a vállalkozás elsőként nyújt be erre irányuló kérelmet és szolgáltat olyan bizonyítékot,

- a) amely a GVH-nak alapot szolgáltat arra, hogy a jogsértéssel kapcsolatban helyszíni vizsgálat végzésére kapjon előzetes bírói engedélyt, feltéve, hogy a GVH a kérelem benyújtásának időpontjában nem rendelkezett elegendő információval a helyszíni vizsgálat bíróság általi engedélyezésének megalapozásához, illetve nem került még sor ilyen vizsgálati cselekményre vagy
- b) amellyel a jogsértés elkövetése bizonyítható, feltéve, hogy a kérelem benyújtásának időpontjában a GVH még nem rendelkezett elegendő bizonyítékkal ahhoz, hogy a jogsértést bizonyítsa, és egyetlen vállalkozás sem felel meg az *a)* pontnak.”⁸⁹

További 3 feltételnek kell még teljesülnie a bírság mellőzésére vonatkozóan.

Az első feltétel szerint a kérelmezőnek azonnal meg kell szüntetnie a jogsértésben való részvételét a kérelme benyújtását követően. Ezen fő szabály alól kivétel, hogy ha a GVH szerint a kérelmező jogsértésben való további részvétele szükséges a helyszíni vizsgálat

⁸⁹ A Gazdasági Versenyhivatal elnökének tájékoztatója. A TPVT. 78/A és 78/B §-a szerinti engedékenységi szabályok alkalmazásáról. 2.-3. o.

eredményes lefolytatásához, akkor a GVH ezen álláspontját a 28. és 57. pontok szerinti feltételes döntésről hozott végzésben közli a kérelmezővel. A GVH a végzésben meghatározott jellegű és mértékű jogsértésben való részvételt a végzésben megszabott határideig úgy tekinti, mintha a kérelmező nem vett volna részt a jogsértés ezen részének elkövetésében. A GVH ilyen rendelkezést kizárólag a helyszíni vizsgálat eredményességének védelme érdekében tesz; a vállalkozás nem kötelezhető a jogsértés folytatására további bizonyítékok gyűjtése végett.⁹⁰

A bírság mellőzésének másik feltétele, hogy a kérelmezőnek jóhiszeműen, teljes mértékben és folyamatosan együtt kell működnie a GVH-val a verseny felügyeleti eljárás befejezéséig.

Az együttműködési kötelezettség keretében a GVH különösen azt várja el a kérelmezőtől, hogy az

- kellő időben megadja a GVH-nak minden, a tárgyhoz tartozó olyan információt és bizonyítékot, amely a birtokába vagy ellenőrzése alá kerül;
- a GVH rendelkezésére álljon oly módon, hogy rögtön reagál mindazokra az információkérésekre, amelyek hozzájárulhatnak a jogsértést alátámasztó tények megállapításához;
- mindent megtegyen annak érdekében, hogy a jelenlegi és amennyire lehetséges a korábbi alkalmazottai és vezető tisztségviselői rendelkezésre álljanak, annak érdekében, hogy a GVH meghallgathassa őket;
- ne semmisítsen meg, ne hamisítson meg vagy rejtse el a jogsértéshez tartozó információkat vagy bizonyítékokat;
- ne tegye közzé az engedékenységi politika alkalmazása iránti kérelem tényét vagy annak tartalmát azelőtt, hogy a GVH a feleknek előzetes álláspontját az ügyfeleknek kiküldte volna vagy iratbetekintést engedélyezett volna kivéve, ha a GVH-val más megállapodás jön létre vagy erre törvény vagy más hatóság kötelezi.
- A kérelmező együttműködési kötelezettsége azt is magában foglalja, hogy a kérelmező a kérelem benyújtását megelőzően sem tanúsíthat rosszhiszemű magatartást.⁹¹

⁹⁰ A Gazdasági Versenyhivatal elnökének tájékoztatója. A TPVT. 78/A és 78/B §-a szerinti engedékenységi szabályok alkalmazásáról. 3. o.

⁹¹ A Gazdasági Versenyhivatal elnökének tájékoztatója. A TPVT. 78/A és 78/B §-a szerinti engedékenységi szabályok alkalmazásáról. 3.-4. o.

Az engedékenységek gyakorlásának harmadik feltételeként azt rögzíti a törvény, hogy nem mellőzhető a bírság azzal a vállalkozással szemben, amely eljárta annak érdekében, hogy másik vállalkozást a jogsértésben való részvételre kényszerítsen.⁹²

A Gazdasági Versenyhivatal elnökének tájékoztatása meghatározza a bírság elengedésének százalékos összegét. E szerint, ha megfelelőek a bizonyítékok és a bírság elengedésének feltételei is fenn állnak, abban az esetben az elsőként érdemi információt nyújtó vállalkozás 30-50 % , a második vállalkozás esetén 20-30 % , a többi vállalkozással szemben pedig maximum 20 % lehet a bírság elengedésének összege.

Erre egy példa Magyarországon két, a takarmányfoszfát piacát uraló vállalkozás, a KemiraGrowHow és a Tessengerlo cég. A kartell tevékenységet a KemiraGrowHow bejelentése nyomán derítette fel a GVH, ezzel megúszva a több mint egymilliárd forintnyi bírságot. A Tessengerlo természetes elmarasztalták 131 millió forintra.⁹³

A bírság csökkentéséhez engedékenységi kérelmet kell benyújtani.

Megállapítható, hogy a titkosan működő kartellek felderítéséhez fűződő érdek fontosabb, mint a kartell tevékenységben résztvevő vállalkozások megbírságolásához fűződő érdek.

7.2 A Készletlét Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda (továbbiakban KR NNI) eszközei.

7.2.1 A nyomozó hatóság felderítésének lehetőségei.

A rendőrség nyomozó hatóságainak hatásköréről és illetékességéről szóló 3/2008. (I.16.) IRM rendelet határozza meg a nyomozó hatóságok hatáskörét, valamint illetékességét.

„(2) Központi nyomozó hatóság az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK), területi nyomozó hatóság a megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányság, a Nemzeti Nyomozó Iroda (a továbbiakban: NNI), valamint a Repülőtéri Rendőr Igazgatóság (a továbbiakban: RRI), helyi nyomozó hatóság a rendőrkapitányság és a vízrendészeti rendőrkapitányság (a továbbiakban együtt: rendőrkapitányság).”⁹⁴

⁹² A Gazdasági Versenyhivatal elnökének tájékoztatója. A TPVT. 78/A és 78/B §-a szerinti engedékenységi szabályok alkalmazásáról. 4. o.

⁹³ Versenytükr, 2007 február III. évfolyam különszám 20.-21. o.

⁹⁴ 3/2008. (I.16) IRM. rendelet

E rendelet szerint a versenyt korlátozó megállapodás nyomozása a KR NNI hatáskörébe tartozik. Ezen nyomozó hatóság a 2012. évi C. törvény 420 § alapján nyomoz, amely a versenyt korlátozó megállapodás közbeszerzési és koncessziós eljárásban tényállás és kimondja:

(1) Aki a közbeszerzési eljárás, illetve a koncesszióköteles tevékenységre vonatkozóan kiírt nyílt vagy zártkörű pályázat eredményének befolyásolása érdekében az árak, díjak, egyéb szerződéses feltételek rögzítésére vagy a piac felosztására irányuló megállapodást köt, vagy más összehangolt magatartást tanúsít, és ezzel a versenyt korlátozza, büntetett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.⁹⁵

(2) Az (1) bekezdés szerint büntetendő, aki a közbeszerzési eljárás, illetve a koncesszióköteles tevékenységre vonatkozóan kiírt nyílt vagy zártkörű pályázat eredményének befolyásolása érdekében a vállalkozások egyesülete, a köztestület, az egyesülés és más hasonló szervezet olyan döntésének a meghozatalában vesz részt, amely a versenyt korlátozza.⁹⁶

(3) A büntetés vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztés, ha az (1) vagy (2) bekezdésben meghatározott bűncselekményt jelentős értéket meg nem haladó közbeszerzési értékre követik el.⁹⁷

(4) Nem büntethető az (1)-(3) bekezdésben meghatározott bűncselekmény elkövetője, ha a cselekményt, mielőtt az a büntető ügyekben eljáró hatóság tudomására jutott volna, a hatóságnak bejelenti, és az elkövetés körülményeit feltárja.⁹⁸

(5) Nem büntethető az (1)-(3) bekezdésben meghatározott bűncselekmény elkövetője, ha a cselekmény elkövetésekor olyan vállalkozás vezető tisztségviselője, tagja, felügyelő bizottságának tagja, alkalmazottja vagy ezek megbízottja, amely - mielőtt a versenyfelügyeleti ügyekben eljáró hatóság az ügyben vizsgálatot indított volna - a cselekményre kiterjedően a versenykorlátozás tilalmáról szóló törvény szerinti bírság mellőzésére alapot adó kérelmet nyújtott be, és az elkövetés körülményeit feltárja.⁹⁹

(6) A büntetés korlátlanul enyhíthető, különös méltánylást érdemlő esetben mellőzhető azzal szemben, aki a bűncselekmény elkövetésekor olyan vállalkozás vezető tisztségviselője, tagja, felügyelőbizottságának tagja, alkalmazottja vagy ezek megbízottja, amely a versenyfelügyeleti ügyben eljáró hatóságnál a cselekményre kiterjedően a versenykorlátozás

⁹⁵ 2012. évi C. törvény 420§ (1) bekezdés

⁹⁶ 2012. évi C. törvény 420§ (2) bekezdés

⁹⁷ 2012. évi C. törvény 420§ (3) bekezdés

⁹⁸ 2012. évi C. törvény 420§ (4) bekezdés

⁹⁹ 2012. évi C. törvény 420§ (5) bekezdés

tilalmáról szóló törvény szerinti bírság mellőzésére vagy csökkentésére alapot adó kérelmet nyújtott be, és az elkövetés körülményeit feltárja.¹⁰⁰

Ez a tényállás az 1978. évi IV. törvényt módosította annyiban, hogy kiterjesztette a büntethetőséget kizáró okokat, amik igazából még így is sok problémát vetnek fel a Gazdasági Versenyhivatal engedékenységi politikájával szemben, de erről részletesen egy külön alcímben szeretnék kitérni.

A törvény szövegéből kitűnik, hogy csak a közbeszerzési, illetőleg koncessziós eljárásokban történő versenykorlátozó magatartás, illetve megállapodás von maga után büntetőjogi jogkövetkezményeket. Vagyis ezen magatartás megvalósítása más versenyeztetési eljárás során nem tartozik a büntetőjog hatálya alá.

Látható, hogy a jogalkotó a közbeszerzési értéknek is jelentőséget tulajdonít, hiszen a jelentős értéket meg nem haladó érték privilegizált esete az alaptényállásnak.

7.3 A Gazdasági Versenyhivatal és a KR NNI eljárásainak problémái.

Mint azt már korábban is említettem a két hatóság eljárása közötti fő problémát a Gazdasági Versenyhivatal engedékenységi politikája és a KR NNI általi nyomozás eredményeként történő, a kartellek felelősségre vonásának büntetőjogi következménye között húzódik. Hiába az új büntető törvénykönyv általi módosítás, az új szabályozás a mentesítést bírói mérlegelési hatáskörbe utalja. Ezzel szemben a GVH engedékenységi politikája mellőzi is a bírság kiszabását eljárása végén. Ez persze nem jelenti azt, hogy a büntetőjogi felelősségre vonás automatikusan elmarad, hiszen a törvény egyértelműen kimondja, hogy abban az esetben mellőzhető vagy enyhíthető a büntetés, amennyiben a bejelentést a hatóság tudomására jutást megelőzően teszi meg. A hatóságnál a feljelentést általában a Gazdasági Versenyhivatal teszi meg, ezáltal tőle szerez tudomást a kartell tevékenységről. Ebből következik tehát, hogy a kartellező vállalkozásnak nem jelent minden esetben motivációt a bírság mellőzése. A GVH miután lezárta eljárását megteszi a feljelentést a nyomozó hatóságnál. A KR NNI, miután a kartellezés megvalósult, kötelessége eljárni az összes olyan vállalkozással, amely részt vett a versenykorlátozó megállapodás megvalósításában, így azzal szemben is, aki részt vett az engedékenységi politikában. A felelősségre vont cég alkalmazottja, vezetője általában

¹⁰⁰ 2012. évi C. törvény 420§ (6) bekezdés

megoldja ezt a kérdést azzal, hogy csak annyit hoz a hatóság tudomására, amely általában kevés a vádemeléshez. A nyomozók természetesen megpróbálják engedmények ígéretével szóra bírni, de a dörzsölt ügyvédek felvilágosítják ügyfeleiket, hogy ezeket az ígéreteket ne vegyék készpénznek.

Továbbá az új szabályozás szerint fordítva is történhet a büntetés enyhítése. Hiszen ha a Gazdasági Versenyhivatal az engedékenységi politikája keretében csökkenti, de nem mellőzi a bírság összegét, ezzel szemben az új büntető törvénykönyv lehetőséget ad a korlátlan enyhítésre, illetve a büntetés mellőzésére.

A KR NNI vezetése részéről egyébként már történt módosítási javaslat, de érdemben még nem történt konkrét lépés a két hatóság eljárási hibájának kiküszöbölésére.

Egy másik probléma a GVH és a KR NNI közötti információáramlás. A két hatóság természetesen kellőképpen tájékoztatja egymást, segíti a másikat. A Gazdasági Versenyhivatal az általa begyűjtött bizonyítékokat az NNI részére bocsátja. Viszont a KR NNI- nek vannak olyan titkos adatszerző tevékenységei, titkos információ gyűjtési jogköre, amelyek által szerzett bizonyítékokat nem adhat át a GVH- nak.

Végül, de nem utolsó sorban az is kitűnik a törvényszövegből, hogy a büntetőjogi jogkövetkezmény csak a közbeszerzésekre és a koncessziós eljárásokra vonatkozik, tehát a többi kartell tevékenységre nem terjed ki a hatálya.

Megállapítható, hogy sajnos még a XXI. században is felvetődnek jelentős problémák a két hivatal eljárásának összehangolására tekintettel. És ezek a problémák természetesen kihatással vannak a hatóságok kartellek elleni felderítésének eredményességére.

7.4 A Közbeszerzési Hatóság.

A Közbeszerzési Hatóság a közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény által meghatározottak szerint végzi tevékenységét.

A jogszabály 167.§- a kimondja:

(1) Az e törvényben meghatározott célok érvényesülésének biztosítása érdekében Közbeszerzési Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) működik, amely csak az Országgyűlésnek van alárendelve.¹⁰¹

¹⁰¹ 2011. évi CVIII. törvény 167§ (1) bekezdés

(2) A Hatóság az Országgyűlés felügyelete alatt álló, önállóan működő és gazdálkodó központi költségvetési szerv, amely az e törvényben meghatározott feladatkörében általános hatáskörrel rendelkezik. Székhelye Budapest.¹⁰²

(3) A Hatóság költségvetését az éves központi költségvetésben elkülönítetten kell előirányozni. Előirányzatának terhére az Országgyűlés jóváhagyása nélkül év közben nem hajtható végre átcsoportosítás.¹⁰³

Megállapítható tehát, hogy ezen hatóság teljes mértékben az Országgyűlésnek van alárendelve. A Hatóság feladata, hogy a közérdeket, az ajánlatkérők és az ajánlattevők érdekeit figyelembe véve, hatékonyan közreműködjön a közbeszerzési politika alakításában, a jogszerű közbeszerzési magatartások kialakításában és elterjesztésében, elősegítve a közpénzek nyilvános és átlátható módon történő elköltését.¹⁰⁴

A Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács választja 5 évre a Hatóság elnökét valamint alelnökét.

A közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény meghatározza a Tanács feladatait, amelyek a következők:

- Közreműködés a közbeszerzési politika alakításában
- A közbeszerzési eljárásokat támogató-segítő funkciók
- A hirdetmények megjelentetése, ellenőrzése
- Ellenőrzés, jogorvoslat
- Névjegyzékek vezetése
- Nemzetközi kapcsolatok¹⁰⁵

A közbeszerzési eljárásokban felmerülő jogviták intézésére a törvény speciális jogállású szervezetet, a Közbeszerzési Döntőbizottságot hozta létre.

A Kbt. értelmében a Hatóság mellett működő Közbeszerzési Döntőbizottság független, országos hatáskörrel rendelkező szerv (Kbt. 176. §). A jogszabály a függetlenség biztosítékaként rögzíti, hogy a közbeszerzési biztost nem lehet utasítani sem a jogorvoslati eljárás, sem a határozat vonatkozásában.¹⁰⁶

¹⁰² 2011. évi CVIII. törvény 167§ (2) bekezdés

¹⁰³ 2011. évi CVIII. törvény 167§ (3) bekezdés

¹⁰⁴ 2011. évi CVIII. törvény 172§ (1) bekezdés

¹⁰⁵ <http://www.kozbeszerzes.hu/magunkrol/bemutakozas/>

¹⁰⁶ <http://www.kozbeszerzes.hu/magunkrol/dontobizottsag/>

A Döntőbizottság eljárása a polgári peres eljárásokkal mutat számos hasonlóságot, melyben a felek jogvitáját kontradiktórius eljárásban dönti el. A Döntőbizottság eljárására a Kbt., valamint a Kbt. felhatalmazása alapján adott kormányrendelet eltérő rendelkezése hiányában a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) rendelkezéseit kell alkalmazni.

A Döntőbizottság hivatalból – a törvényben meghatározott személyek ilyen irányú kezdeményezése nyomán – vagy az arra jogosult által előterjesztett kérelem alapján jár el. A döntőbizottsági eljárás célja, hogy gyorsan és hatékonyan (lehetőleg még a szerződés megkötése előtt) fel tudjon lépni a jogsértésekkel szemben. A Döntőbizottság határozata ellen felülvizsgálat terjeszthető elő, melynek elbírálására bíróság rendelkezik hatáskörrel.¹⁰⁷

A Közbeszerzési Hatóságnak a kartellekkel kapcsolatban kifejezett felderítési, nyomozati feladatai nincsenek. A Gazdasági Versenyhivatalnak joga van tagot delegálni a Tanácsba, ebből kifolyólag a két hatóság között megfelelő az együttműködés. A Közbeszerzési Hatóság által vezetett kimutatások és nyilvántartások lehetővé teszik a számára a kartell-megállapodásokkal kapcsolatos jogsértő cselekmények észlelését.

Amint már korábban is említettem a közbeszerzéseket és a velük kapcsolatos eljárási rendet, jogorvoslati lehetőséget a közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény szabályozza. A jogszabályhoz szorosan kapcsolódik a Közbeszerzési Hatóság munkája, hiszen a törvényben megfogalmazott célok érvényesülésének biztosítását a Hatóság végzi ezen törvény alapján.

Első közbeszerzési törvényünk az 1995. évi XL. törvény az uniós csatlakozás során számos problémát vetett fel abból szempontból, hogy a csatlakozási tárgyalásokon nem volt teljesen összhangban az Európai Unió által támasztott követelményekkel szemben. Ezért szükség volt létrehozni a 2003. évi CXXIX. törvényt, amely a közösségi szabályok figyelembe vételével lett megalkotva.

Ezen jogszabályt módosította az Országgyűlés a 2008. évi CVIII. törvény, valamint a 2010. évi LXXXVIII. törvény megalkotásával. E két törvény létrehozásával bekerült a törvénybe az átláthatósági megállapodás intézménye, azonban ez nem minden esetben érte el célját, így szükség volt a 2010-es évi módosításra. Ezen módosítások mind a verseny tisztaságának elősegítése érdekében jöttek létre.¹⁰⁸

Majd így jutottunk el a mai nap is hatályos közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvényhez. A jogszabályról el lehet mondani, hogy jelenleg maradéktalanul kielégítik az

¹⁰⁷ <http://www.kozbeszerzes.hu/magunkrol/dontobizottsag/>

¹⁰⁸ Juhász Ágnes: Közbeszerzés a versenyjog határán. (Miskolci Jogi Szemle 5. évfolyam 2010/2. szám 138. o.)

igényeknek megfelelő szabályozást, igaz ehhez a törvény kisebb módosítására is szükség volt 2013-ban.

A törvény célja, hogy szabályozza és megteremtse:

- a közpénzek ésszerű és hatékony felhasználását
- a közbeszerzési eljárásokat valamint jogorvoslatait
- a közbeszerzések során a verseny tisztaságát
- a közpénzek felhasználásának ellenőrzési feltételeit
- annak lehetőségét, hogy a mikro-, kis- és középvállalkozások is részt vehessenek a közbeszerzési pályázatokon¹⁰⁹

Mindezek felett a jogszabály meghatározza a közbeszerzésekkel kapcsolatos és rájuk vonatkozó alapfogalmakat, közbeszerzések tárgyait, az értékhatárokat valamint a közzétételek rendjét.

Megállapítható, hogy a Hatóság működése és tevékenysége is legalább annyira fontos, mint a többi, versenykorlátozó megállapodást felderítő hatóságoké.

¹⁰⁹ 2011. évi CVIII. törvény 1§

8. Zárszó

Kutató munkám során sikerült a Gazdasági Versenyhivatal és a KR NNI segítségével részletesen tanulmányoznom a kartellezést, illetőleg azon belül is leginkább a közbeszerzési eljárások során felmerülő problémákat a versenykorlátozó magatartások terén. Arra a következtetésre jutottam, hogy a jogalkotók általi erőfeszítések ellenére a tisztességtelen piaci magatartás sajnos a mai napig jelen van életünkben. A rendszerváltás utáni időszak volt a legfertőzöttebb, köszönhető talán egy kicsit a privatizációnak is. Sok cég, illetőleg vállalat jelent meg a közbeszerzések terén. Viszont látható, hogy a hatóságok mindent megtesznek a kartell tevékenységek megelőzése érdekében, gondolok itt a számtalan törvénymódosításokra. Ezek az erőfeszítések köszönhetőek annak, hogy az adófizetők pénze, a közpénzek védelme prioritást élvez, hiszen az állam által megvalósuló közbeszerzések közvetve az állampolgárokat is érinti.

Megállapítható, hogy a versenyjog nem szeparálható el más jogtól. Szorosan kapcsolódhat akár a polgárjoghoz, akár a büntetőjoghoz vagy az alkotmányjoghoz.

Észrevételem szerint a felderítés előnyére válna a hatóságok szorosabb együttműködése. A Gazdasági Versenyhivatal által alkalmazott engedékenységi politikát szükségszerűen összhangba kellene hozni a KR NNI munkájával. De ugyanez fordítva is igaz. Gondolok itt az NNI által végzett titkos információgyűjtésre vagy adatszerző tevékenységre. Hasznára lennének a GVH számára, ha részükre is megoldható lenne a hatóságok rendelkezésére álló titkos felderítési lehetőségek, valamint eszközök széles tárháza. Hiszen közvetlenül a Gazdasági Versenyhivatal felügyeli a versenykorlátozó megállapodások felmerülésének lehetőségét, ezáltal a KR NNI birtokában lévő eszközök jelentőségüket veszíthetik egy adott ügyben, ellenben a GVH munkáját tökéletesen segítenék a különböző módszerek, eljárások.

Összességében elmondható, hogy az általam leírt hiányosságok számos kikaput tartanak nyitva a jogsértő vállalatok számára, ezáltal megnehezítve a hatóságok munkáját. És a számtalan korrupciós cselekményekből kiindulva bizony néha a legnagyobb fejtörést a közbeszerzési pályázatok esetében az ajánlatkérők okozzák.

Felhasznált irodalom.

Farkas Csaba: Ajánlattétel, ajánlatok értékelése a nyílt közbeszerzési eljárásokban. 2009

Juhász Ágnes: Közbeszerzés a versenyjog határán. (Miskolci Jogi Szemle 5. évfolyam 2010/2. szám)

Kaszainé Mezey Katalin-Miskolczi Bodnár Péter: Kézikönyv a versenyjogról. 1997

Kéryné dr Kaszás Ágnes Roxán: Korlátok és lehetőségek, avagy a kartelltilalom büntetőjogi szabályozásának helye a magyar jogrendszerben. 2013

Király Ferenc: Magyar kartelljog. Kartelljog tára (a Magyar Jogi Szemle melléklapja) I. kötet 1931/2. szám (június hó)

Nagy Csongor István: Kartelljogi kézikönyv: A közösségi és magyar kartelljog joggyakorlata. 2008

Tóth Tihamér: Az Európai Unió versenyjoga. 2007

Versenytükör III. évfolyam különszám 2007. február. 16.

Internetes oldalak

www.hvg.hu

www.kozbeszerzes.hu

www.megfeleles.hu

www.nol.hu

www.wikipedia.hu

Jogsabályok

1923. évi V. törvény

1931. évi XX. törvény

1978. évi IV. törvény

1984. évi IV. törvény

1990. évi LXXXVI. törvény

1996. évi LVII. törvény

2003. évi CXXIX. törvény

2008. évi CVIII. törvény

2000. évi CXXXVIII. törvény

2011. évi CVIII. törvény

2012. évi C. törvény

3/2008 (I. 16.) IRM rendelet

33/1975 (XI. 29.) MT rendelet

Mellékletek:

1. sz. melléklet: Közbeszerzéses kartellekben jogerősen marasztalt vállalkozások listája
(frissítve 2013.02.11.)

2. sz. melléklet: Közbeszerzéses kartell ügyek listája (frissítve 2013.02.11.)

1. számú melléklet

Közbeszerzéses kartellekben jogerősen marasztalt vállalkozások listája (frissítve 2013.02.11.)

	Cégnév	Kapcsolódó GVH eljárás	GVH eljárás tárgya	Jogerősen kivetett bírság (millió Ft)	Jogerőre emelkedés	GVH döntés	GVH döntéshez kapcsolódó sajtóközlemény	Bírósági döntés (az ügyben utolsóként meghozott)	Bírósági döntéshez kapcsolódó GVH sajtóközlemény
1	Adeptus	Vj-56/2004	Útgazdálkodási és Koordinációs Igazgatóság - vidéki főútvonalak rekonstrukciója	62,7	2009-12-04	Határozat		Legfelsőbb Bíróság döntése	Sajtóközlemény
2	Ahlstöm Holding SA	Vj-102/2004	GIS, gázszigetelésű elektromos kapcsolóberendezések	147,38	2010-02-25	Határozat		Fővárosi Ítéltábla döntése	Sajtóközlemény
3	Albacomp Számítástechnikai Rt.	Vj-21/2005	Paksi Atomerőmű Rt., humán-bérszámfejtési rendszer	10	2010-02-16	Határozat	Sajtóközlemény	Legfelsőbb Bíróság döntése	Sajtóközlemény
4	Areva T and D Holding S.A., Areva T and D S.A.	Vj-102/2004	GIS, gázszigetelésű elektromos kapcsolóberendezések	23	2010-02-25	Határozat		Fővárosi Ítéltábla döntése	Sajtóközlemény
5	BAU ART Marcali Építész Iroda Bt.	Vj-66/2006	Hétszínvirág Egységes Gyógypedagógiai Intézet rekonstrukciója	0,85	2010-05-12				
6	Baucont Építőipari Rt.	Vj-28/2003	Fővárosi és Pest Megyei Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság székházának felújítása	227	2007-11-21	Határozat		Legfelsőbb Bíróság döntése	
7	Betonút Szolgáltató és Építő Részvénytársaság	Vj-56/2004	Útgazdálkodási és Koordinációs Igazgatóság - vidéki főútvonalak rekonstrukciója	277,8	2009-12-04	Határozat		Legfelsőbb Bíróság döntése	Sajtóközlemény
8	Betonút Szolgáltató és Építő Részvénytársaság	Vj-27/2003	Nemzeti Autópálya Rt. autópályaépítése (M3, M7, M7-M70 szakaszai)	2212	2007-08-29	Határozat		Legfelsőbb Bíróság döntése	Sajtóközlemény
9	Construm Építőipari Fővállalkozó Kft.	Vj-74/2004	Terézvárosi önkormányzat társasházépítése	16,5	2007-06-20	Határozat		Fővárosi Ítéltábla döntése	
10	Debreceni Mély és Útépítő Részvénytársaság	Vj-56/2004	Útgazdálkodási és Koordinációs Igazgatóság - vidéki főútvonalak rekonstrukciója	162	2009-12-04	Határozat		Legfelsőbb Bíróság döntése	Sajtóközlemény
11	Debreceni Mély és Útépítő Részvénytársaság	Vj-27/2003	Nemzeti Autópálya Rt. autópályaépítése (M3, M7, M7-M70 szakaszai)	496	2007-08-29	Határozat		Legfelsőbb Bíróság döntése	Sajtóközlemény

12	EGÚT Egri Útépitő Részvénytársaság	Vj-56/2004	Útgazdálkodási és Koordinációs Igazgatóság - vidéki főútvonalak rekonstrukciója	72,5	2009-12-04	Határozat		Legfelsőbb Bíróság döntése	Sajtóközlemény
13	EGÚT Egri Útépitő Részvénytársaság	Vj-27/2003	Nemzeti Autópálya Rt. autópályaépítése (M3, M7, M7-M70 szakaszai)	496	2007-08-29	Határozat		Legfelsőbb Bíróság döntése	Sajtóközlemény
14	EGÚT Egri Útépitő Részvénytársaság	Vj-138/2002	BKV DBR Projekt Igazgatóság - Budapest, Bartók Béla u.-i felújítás	56	2008-06-11	Határozat		Legfelsőbb Bíróság döntése	
15	Épker Kft.	Vj-28/2003	Fővárosi és Pest Megyei Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság székházának felújítása	227	2007-11-21	Határozat		Legfelsőbb Bíróság döntése	
16	Hewlett-Packard Magyarország Kft.	Vj-40/2005	Magyar Fejlesztési Bank, Nemzeti Autópálya Rt., HVB Bank és mások informatikai rendszerei	52	2010-06-10				
17	Hídépítő Részvénytársaság	Vj-27/2003	Nemzeti Autópálya Rt. autópályaépítése (M3, M7, M7-M70 szakaszai)	1371	2007-08-29	Határozat		Legfelsőbb Bíróság döntése	Sajtóközlemény
18	Hídépítő Részvénytársaság	Vj-56/2004	Útgazdálkodási és Koordinációs Igazgatóság - vidéki főútvonalak rekonstrukciója	44,7	2009-12-04	Határozat		Legfelsőbb Bíróság döntése	Sajtóközlemény
19	Hódmezővásárhelyi Útépitő Kft.	Vj-56/2004	Útgazdálkodási és Koordinációs Igazgatóság - vidéki főútvonalak rekonstrukciója	73,5	2009-12-04	Határozat		Legfelsőbb Bíróság döntése	Sajtóközlemény
20	Hoffmann Építőipari Rt.	Vj-56/2004	Útgazdálkodási és Koordinációs Igazgatóság - vidéki főútvonalak rekonstrukciója	72,9	2009-12-04	Határozat		Legfelsőbb Bíróság döntése	Sajtóközlemény
21	Kész Közép-Európai Építő és Szerelő Kft.	Vj-28/2003	Fővárosi és Pest Megyei Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság székházának felújítása	136	2007-11-21	Határozat		Legfelsőbb Bíróság döntése	
22	MÁV Hídépítő Acélszerkezet, Híd és Mélyépítő Kft.	Vj-56/2004	Útgazdálkodási és Koordinációs Igazgatóság - vidéki főútvonalak rekonstrukciója	22,4	2009-12-04	Határozat		Legfelsőbb Bíróság döntése	Sajtóközlemény

23	Mélyépítő Budapest Építőipari, Kivitelező, Beruházó és Tervező Kft.	Vj-56/2004	Útgazdálkodási és Koordinációs Igazgatóság - vidéki főútvonalak rekonstrukciója	23,8	2009-12-04	Határozat		Legfelsőbb Bíróság döntése	Sajtóközlemény
24	Montana Információtechnológiai és Kommunikációs Rt.	Vj-40/2005	Magyar Fejlesztési Bank, Nemzeti Autópálya Rt., HVB Bank és mások informatikai rendszerei	20,24	2010-06-10 2009-12-04				
25	MOTA-Engil Beruházási és Építőipari Rt.	Vj-56/2004	Útgazdálkodási és Koordinációs Igazgatóság - vidéki főútvonalak rekonstrukciója	23,8		Határozat		Legfelsőbb Bíróság döntése	Sajtóközlemény
26	Noa Építőipari és Beruházó Kft.	Vj-66/2006	Hétszínvirág Egységes Gyógypedagógiai Intézet rekonstrukciója	1,7	2010-05-12				
27	Ormai Építési és Szerelési Vállalkozás Kft.	Vj-66/2006	Hétszínvirág Egységes Gyógypedagógiai Intézet rekonstrukciója	0,85	2010-05-12				
28	SAP Hungary Kft.	Vj-97/2006	Győr Megyei Jogú város Polgármesteri Hivatalában integrált pénzügyi-gazdasági rendszer bevezetése	14,6	2010-05-18	Határozat	Sajtóközlemény	Legfelsőbb Bíróság döntése	
29	SAP Hungary Kft.	Vj-20/2005	Győr város informatikai rendszere	7,2	2010-03-03	Határozat	Sajtóközlemény	Legfelsőbb Bíróság döntése	Sajtóközlemény
30	Siemens AG	Vj-102/2004	GIS, gázszigetelésű elektromos kapcsolóberendezések	29,5	2010-02-25	Határozat		Fővárosi Ítéletábla döntése	Sajtóközlemény
31	Strabag Építő Részvénytársaság	Vj-138/2002	BKV DBR Projekt Igazgatóság - Budapest, Bartók Béla u.-i felújítás	137	2008-06-11	Határozat		Legfelsőbb Bíróság döntése	
32	Strabag Építő Részvénytársaság	Vj-27/2003	Nemzeti Autópálya Rt. autópályaépítése (M3, M7, M7-M70 szakaszai)	2468	2007-08-29	Határozat		Legfelsőbb Bíróság döntése	Sajtóközlemény
33	Strabag Építő Részvénytársaság	Vj-56/2004	Útgazdálkodási és Koordinációs Igazgatóság - vidéki főútvonalak rekonstrukciója	335,7	2009-12-04	Határozat		Legfelsőbb Bíróság döntése	Sajtóközlemény

34	Synergon Informatikai Rendszereket Tervező és Kivitelező Rt.	Vj-97/2006	Győr Megyei Jogú város Polgármesteri Hivatalában integrált pénzügyi-gazdasági rendszer bevezetése	14,6	2010.05.18	Határozat	Sajtóközlemény	Legfelsőbb Bíróság döntése	
35	Synergon Informatikai Rendszereket Tervező és Kivitelező Rt.	Vj-21/2005	Paksi Atomerőmű Rt., humán-bérszámfejtési rendszer	10	2010-02-16	Határozat	Sajtóközlemény	Legfelsőbb Bíróság döntése	Sajtóközlemény

	Cégnév	Kapcsolódó GVH eljárás	GVH eljárás tárgya	Jogerősen kivetett bírság (millió Ft)	Jogerőre emelkedés	GVH döntés	GVH döntéshez kapcsolódó sajtóközlemény	Bírósági döntés (az ügyben utolsóként meghozott)	Bírósági döntéshez kapcsolódó GVH sajtóközlemény
36	Synergon Informatikai Rendszereket Tervező és Kivitelező Rt.	Vj-20/2005	Győr város informatikai rendszere	7,2	2010-03-03	Határozat	Sajtóközlemény	Legfelsőbb Bíróság döntése	Sajtóközlemény
37	Synergon Informatikai Rendszereket Tervező és Kivitelező Rt.	Vj-40/2005	Magyar Fejlesztési Bank, Nemzeti Autópálya Rt., HVB Bank és mások informatikai rendszerei	37,36	2010-06-10				
38	Swietelsky Építő Kft.	Vj-56/2004	Útgazdálkodási és Koordinációs Igazgatóság - vidéki főútvonalak rekonstrukciója	20,7	2009-12-04	Határozat		Legfelsőbb Bíróság döntése	Sajtóközlemény
39	Vakond Kft.	Vj-56/2004	Útgazdálkodási és Koordinációs Igazgatóság - vidéki főútvonalak rekonstrukciója	50,1	2009-12-04	Határozat		Legfelsőbb Bíróság döntése	Sajtóközlemény
40	VA TECH and D GMBH	Vj-102/2004	GIS, gázszigetelésű elektromos kapcsolóberendezések	27,3	2010-02-25	Határozat		Fővárosi Ítéltábla döntése	Sajtóközlemény
41	Vegyépszer Zrt.	Vj-56/2004	Útgazdálkodási és Koordinációs Igazgatóság - vidéki főútvonalak rekonstrukciója	51,1	2009-12-04	Határozat		Legfelsőbb Bíróság döntése	Sajtóközlemény
42	Betonút Szolgáltató és Építő Rt.	Vj-25/2004	Budapest Főváros Önkormányzata – útrekonstrukciók	68	2010.11.10	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=3995	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=72&st=1&m5_doc=210	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=6889	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=7501
43	Strabag Építő Rt.	Vj-25/2004	Budapest Főváros Önkormányzata – útrekonstrukciók	182,6	2010.11.10	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=3995	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=72&st=1&m5_doc=210	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=6889	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=7501

44	EGÚT Egri Útépitő Rt.	Vj-25/2004	Budapest Főváros Önkormányzata – útrekonstrukciók	74,7	2010.11.10	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=3995	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=72&st=1&m5_doc=210	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=6889	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=7501
45	Alterra Építőipari Kft.	Vj-25/2004	Budapest Főváros Önkormányzata – útrekonstrukciók	7,2	2010.11.10	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=3995	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=72&st=1&m5_doc=210	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=6889	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=7501
46	Hídépítő Rt.	Vj-25/2004	Budapest Főváros Önkormányzata – útrekonstrukciók	182,5	2010.11.10	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=3995	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=72&st=1&m5_doc=210	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=6889	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=7501
47	Mota-Engil Magyarország Beruházási és Építőipari Rt., korábban MOTA Hungária Rt.	Vj-25/2004	Budapest Főváros Önkormányzata – útrekonstrukciók	29,5	2010.11.10	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=3995	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=72&st=1&m5_doc=210	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=6889	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=7501
48	Mélyépítő Budapest Építőipari, Kivitelező, Beruházó és Tervező Kft.	Vj-25/2004	Budapest Főváros Önkormányzata – útrekonstrukciók	32,4	2010.11.10	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=3995	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=72&st=1&m5_doc=210	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=6889	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=7501
49	Swietelsky Építő Kft.	Vj-25/2004	Budapest Főváros Önkormányzata – útrekonstrukciók	17	2010.11.10	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=3995	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=72&st=1&m5_doc=210	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=6889	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=7501

50	International Business Machines Corporation Magyarországi Kft.	Vj-162/2004	Tudományegyetemek informatikai rendszerei	690	2012.11.19	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=4111	www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=2264	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=7968	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=4438
51	International System House Kereskedelmi és Szoftverfejlesztő Kft.	Vj-162/2004	Tudományegyetemek informatikai rendszerei	130	2012.11.19	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=4111	www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=2264	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=7968	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=4438
52	SAP Hungary Rendszerek, Alkalmazások és Termékek az Adatfeldolgozásban Informatikai Kft.	Vj-162/2004	Tudományegyetemek informatikai rendszerei	690	2012.11.19	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=4111	www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=2264	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=7968	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=4438
53	Baucont Építőipari Rt.	Vj-154/2002	Oktatási Minisztérium - Kaposvári	149	2010.08.23	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=3671	www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=2205	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=6672	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=4438
54	Középületépítő Rt.	Vj-154/2002	Oktatási Minisztérium - Kaposvári Egyetem beruházási munkálatai	149	2010.08.23	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=3671	www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=2205	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=6672	http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=4438

2. számú melléklet

Közbeszerzéses kartell ügyek listája (frissítve 2013.02.11.)

GVH Ügyszám	Ajánlatkérő, a közbeszerzés	Rövid leírás	Vizsgált cégek	GVH bírság (millió)	Bíróági felülvizsgál at/ Jogerő	GVH döntés	GVH döntéshez kancsolódó	Bíróági döntés (Jogerős)	Bíróági döntéshez kapcsol GVH sajtóközlemény
Vj- 130/2006	Állami Autópálya Kezelő Rt., Útgazdálkodási Koordinációs Igazgatóság, Heves Megyei Állami Közútkezelő Kht., Eger megyei jogú város, Nógrád Megyei Állami Közútkezelő Kht., Nógrád megye települési önkormányzatai;	A Strabag Zrt., Egút Zrt., valamint a He-Do Kft. 2002. és 2006. között számos Heves és Nógrád megyei út- és hidépítési, illetve felújítási közbeszerzési pályázat kapcsán felosztotta egymás között a piacot és rögzítette beadási árait. A GVH külön jogsértésként értékelte, hogy a Colas Dunántúli Zrt. és a He-Do Kft. versenykorlátozó magatartást tanúsítottak, amikor a Heves Város Önkormányzata által Heves Vásártér út utépítési munkái kapcsán kiírt tenderhez kötődően rögzítették a beadási áraikat. A He-Do Kft. nem kapott bírságot, mivel a cég az eljárás során az ún. engedékenységi politika keretében együttműködött a GVH-	Strabag Építő Zrt. EGÚT Egri Útépítő Rt. HE-DO Kft. Swietelsky Építő Kft. Colas Dunántúli Út- és Vasútépítő Zrt.	1,00 1200 - - 6	Jogerős (2011.11.09.) Kúrián folyamatban	Határozat http://www.gvh.hu/gvh/alp/ha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=6011	Újabb útépitőkartellről számolt fel a GVH http://www.gvh.hu/gvh/alp/ha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=5658	Fővárosi Ítélőtábla döntése: http://www.gvh.hu/gvh/alp/ha?do=2&pg=11&m5_doc=738	
Vj- 97/2006	Paksi Atomerőmű Rt., integrált pénzügyi gazdasági rendszer bevezetése	A Paksi Atomerőmű Rt. 2004-ben egyfordulós, meghívásos versenyeztetési eljárást hirdetett integrált, vállalatirányítási informatikai rendszerének felülvizsgálatára. A tenderre meghívott három cég közül kettő versenykorlátozó megállapodást kötött annak érdekében, hogy a tendert egyikük nyerje meg úgy, hogy a másik támogató (vesztő) ajánlatot ad be - ezzel segítve az első céget a tender megnyerésében, a tőle kapott	SAP Hungary Rendszerek, Alkalmazások és Termékek az Adatfeldolgozásban Synergon Informatikai Rendszereket Tervező és Kivitelező Rt.	14,6 14,6	Jogerős (2010.05.18)	Határozat http://www.gvh.hu/gvh/alp/ha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=4137	Kartellezésért büntette a GVH a Synergon és az SAP Hungary Kft.-t http://www.gvh.hu/gvh/alp/ha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=4137	Legfelső Bíróóság döntése http://www.gvh.hu/gvh/alp/ha?do=2&pg=11&m5_doc=535	A bíróság szerint is kartellezett a SAP és a Synergon : http://www.gvh.hu/gvh/alp/ha?do=2&pg=11&m5_doc=535
Vj- 66/2006	Hétszínvirág Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézet	A Hétszínvirág Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézet nyílt közbeszerzési eljárást írt ki az intézmény bővítésére és rekonstrukciójára. A három marasztalt vállalkozás úgy indult ezen a tenderen, hogy rezsioradíjaikat egyeztettek, majd az egyikük mindegyikük számára külön-külön ajánlattételi dokumentációt állított össze, és ezt a megküldött dokumentációt az azt átvevő versenytárs vállalkozások (változtatás nélkül) nyújtották be a megrendelőnek. Az eredményhirdetés során az ajánlatokat egyeztetés után lett a győztes és a munka műszaki vezetője egy-	BAU ART Marcali Építész Noa Építőipari és Beruházó Ormai Építési Szerelési Vállalkozás Kft.	0,85 1,7 0,85	Jogerős (2010.05.12.)	Határozat http://www.gvh.hu/gvh/alp/ha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=4582	Újabb építőipari kartellre bukkant a versenyhatóság http://www.gvh.hu/gvh/alp/ha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=4854	Fővárosi Ítélőtábla döntése: http://www.gvh.hu/gvh/alp/ha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=6552	
Vj- 40/2005	Magyar Fejlesztési Bank, Nemzeti Autópálya Rt., HVB Bank és mások informatikai rendszerei	A Magyar Fejlesztési Bank 2003-as illetve 2004-es "support" informatikai közbeszerzéseire illetve a Nemzeti Autópálya Rt. 2003 októberi közbeszerzésén több ajánlattevő összeállt. Előfordult, hogy az egyik cég egy projektet "átengedett" versenytársának egy másik megnyeréséért cserébe, egy másik esetben "lelépési díjért" cserébe az egyik pályázó "vesztés ajánlatot" adott be, illetve volt hogy két cég megállapodott, hogy a "pályázat kidolgozását" közösen végzik, és egymást 10%-ot meghaladó mértékben alvállalkozóként kölcsönösen bevonják.	Synergon Informatikai Rendszereket Hewlett-Packard Magyarország Zrt. Humansoft Kft. KFKI Számítástechnikai Zrt. KFKI-LNX Hálózatiintegrációs Montana Információtechnológiai és	37,76 52 - - - 20,24	Jogerős (2010.06.10.)	Határozat http://www.gvh.hu/gvh/alp/ha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=4157	Ismét kartellezésért büntetett informatikai vállalkozásokat a GVH http://www.gvh.hu/gvh/alp/ha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=2299	Fővárosi Ítélőtábla döntése: http://www.gvh.hu/gvh/alp/ha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=6546 Legfelsőbb Bíróóság	
Vj- 21/2005	Paksi Atomerőmű Rt., humán- bérszámfejtési rendszer	A Paksi Erőmű Zrt. 2004 közepén egyfordulós, meghívásos versenyeztetési eljárást hirdetett a humán és bérszámfejtési rendszerével kapcsolatban. A meghívott vállalkozások közül két cég versenykorlátozó céllal az ajánlat beadását megelőzően egyeztetett, közölte egymással (tervezett) beadási árait, illetve megállapodott abban, hogy árait úgy	Albacomp Számítástechnikai Synergon Informatikai Rendszereket ORACLE Hungary Kft.	10 10 -	jogerős (2008.11.26)	Határozat http://www.gvh.hu/gvh/alp/ha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=6004	Kartellezésért büntette a GVH az Albacompot és a Synergon http://www.gvh.hu/gvh/alp/ha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=6004	A Fővárosi Ítélőtábla döntése http://www.gvh.hu/gvh/alp/ha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=6004	Bíróági ítéletek kartellperekben : http://www.gvh.hu/gvh/alp/ha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=6004

Vj-20/2005	Győr város informatikai rendszere	Győr Város Polgármesteri Hivatala 2003-ban részvételi felhívást tett közzé tárgyalásos eljárás indítására, informatikai rendszer bevezetésére. Őt ajánlattevőt hívott meg a tárgyalásos szakaszba. Ezek közül kettő megállapodást kötött a közbeszerzési eljárás megnyerése érdekében. Egyeztetett egymással az ajánlatok legfontosabb tartalmi elemeit, így az ajánlati árakat, megállapodva abban is, hogy a végső árazás során egyikük	SAP Hungary Rendszerek, Alkalmazások és Termékek az Adatfeldolgozásban	7,2	jogerős (2010.03.03.)	Határozat http://www.gvh.hu/gvh/alp ha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=4140	Kartellezésért büntette a GVH a Synergont és az SAP Hungary Kft.-t http://www.gvh.hu/gvh/alp ha?do=2&pg=11&st=1&	Legfelsőbb Bíróság döntése http://www.gvh.hu/gvh/alp ha?do=2&pg=11&st=1	Bíróági ítéletek kartellperekben : http://www.gvh.hu/gvh/alp ha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=5747
Vj-162/2004	Tudományegyetemek informatikai rendszerei	A magyarországi tudományegyetemek (ELTE, SOTE, DEOEC, SZTE, PTE) 2004 elején öt közbeszerzési eljárást írtak ki integrált gazdálkodási információs rendszerek, illetve kórházi informatikai rendszerek megvalósítására. A három marasztalt cég a megbízások elnyerése érdekében titkos együttműködési megállapodást kötött (nyerési esélyüket növelő párhuzamos ajánlatokat tettek, két egyetem esetében közösen befolyásolták a pályázatok kiírását, jelentkező versenytársak kizorítása), ami nem járt hatékonysági előnnyel és versenykorlátozó megállapodásnak minősült.	Synergon Informatikai Rendszerek	7,2					
Vj-162/2004			International Business Machines	690	Jogerős (2012.11.19.) Kúrián folyamatban	Határozat http://www.gvh.hu/gvh/alp ha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=4111	Kartellezésért bírsággal sújtott a GVH három informatikai vállalkozást http://www.gvh.hu/gvh/alp ha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=2264	A Fővárosi Ítéltábla döntése http://www.gvh.hu/gvh/alp ha?do=2&pg=11&st=1	Érdemben helybenhagyta a Fővárosi Bíróság a GVH egyetemi kartellügyben hozott határozatát http://www.gvh.hu/gvh/alp ha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=4438
			International System House Kereskedelmi és	130					
			ORACLE Hungary Kft	-					
			SAP Hungary Rendszerek, Alkalmazások és Termékek az Adatfeldolgozásban	690					
Vj-102/2004	GIS, gázszigetelésű elektromos kapcsolóberendezések	Kilenc európai és öt japán vállalkozás 1988-ban megállapodást kötött a GIS (gázszigetelésű nagyfeszültségű elektromos kapcsolóberendezések) világméretű piacának felosztására. A GIS-megállapodás európai résztvevői az ún. E-megállapodásban rögzítették az elosztás konkrét mechanizmusát, az egyes vállalkozásoknak juttatandó kvótákat. A kartell mintegy 15 évig működött, 1991-2004 között legalább 13 magyarországi projekt került egyeztetés céljából a kartellben résztvevők elé.	Synergon Informatikai Rendszerek	-	jogerős (2008.09.10.) Kúrián folyamatban	Határozat http://www.gvh.hu/gvh/alp ha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=4026	Piacfelosztó kartellben résztvevő vállalkozásokra összesen 702 millió Ft bírságot szabott ki a Gazdasági Versenyhivatal http://www.gvh.hu/gvh/alp ha?do=2&pg=72&st=1&m5_doc=2235	Fővárosi Ítéltábla döntése http://www.gvh.hu/gvh/alp ha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=7384	Újabb kartellperekert nyert jogerősen a GVH http://www.gvh.hu/gvh/alp ha?do=2&st=1&pg=11&m5_doc=5546
			ABB Power Technologies Management	-					
			ABB Kft.	-					
			Alstom Holding S.A.	147,38					
			Areva Hungária Villamos Kapcsolóberendezések Kft	-					
			Areva T and D Holding S.A.,	23					
			Areva T	-					
			Siemens AG	29,5					
			Siemens Rt.	-					
			Tessag Hungária Kft.	-					
			VA Tech T and D GmbH	27,3					

GVH Ügyszám	Ajánlatkérő, a közbeszerzés tárgya	Rövid leírás	Vizsgált cégek	GVH bírság (millió Ft)	Bíróági felülvizsgálat/ Jogerős	GVH döntés	GVH döntéshez kapcsolódó sajtóközlemény	Bíróági döntés (Jogerős)	Bíróági döntéshez kapcsol. GVH sajtóközlemény
Vj-74/2004	Terézvárosi önkormányzat társasházépítése	A Budapest Terézvárosi Önkormányzat 2001-ben egy társasház felépítésére írt ki versenytárgyalást. Az eljárásban résztvevő cégek közül kettő megállapodott abban, hogy melyikük teszi a kedvezőbb ajánlatot	Construm Építőipari Fővállalkozó Kft.	16,5	jogerős	Határozat http://www.gvh.hu/gvh/alp	Lezárult az első engedékenységi politika alapján indított	Fővárosi Ítéltábla döntése http://www.gvh.hu	

			Royal Bau Építőipari Kivitelező Rt.	-					
Vj-56/2004	Útgazdálkodási és Koordinációs Igazgatóság - vidéki főútvonalak rekonstrukciója	Az Útgazdálkodási és Koordinációs Igazgatóság (UKIG) által 2001-2002-ben főútvonal- szakasz építésére kiírt közbeszerzési pályázatok közül hat esetben is előfordult, hogy a GVH által most marasztalt cégek (illetve ezek egy része) versenykorlátozó megállapodást kötöttek. A vállalkozások versenykorlátozó céllal, üzleti titoknak minősülő adatokat is közölve egyeztettek egymással. Több esetben felosztották egymás között, hogy mely vállalkozás milyen értékű részesedéshez jut a közbeszerzési eljárásból: ki nyeri az eljárást és a bevételek hogyan oszlanak meg a munkákban fő- vagy alvállalkozóként résztvevő vállalkozások között.	Adeptus Rt. Betonút Szolgáltató és Építő Rt. Debreceni Mély és Útépítő Rt. EGÚT Egri Útépítő Rt. Hídépítő Rt. Hódmezővásárhelyi Útépítő Kft. Hoffmann Építőipari Rt. MÁV Hídépítő Acélszerkezet, Hid és Mélyépítő Kft. Mélyépítő Budapest Építőipari, Kivitelező, Beruházó és Tervező Kft. MOTA-Engil Beruházási és Építőipari Rt. Strabag Építő Rt. Swietelsky Építő Kft. Vakond Kft. Vegyépszer Rt.	62,7 277,8 162 72,5 44,7 73,5 72,9 22,4 23,8 43,4 335,7 20,7 50,1 51,1	jogerős (2008.10.15.)	Határozat http://www.gvh.hu/gvh/alp ha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=4015	A bíróság szerint is kartelleztek a vidéki utak építői http://www.gvh.hu/gv h/alpha ?do=2&pg=11&st=1&m5_do c=4932	Fővárosi Ítéltábla döntése http://www.gvh.hu/gvh/a lpha?do=2&st=1&pg=11 &m5_doc=5647 Legfelsőbb Bíróság döntése: http://www.gvh. hu/gvh/alpha?do=2 &pg=11&st=1&m5_doc=6241	Újabb kartellperekert nyert jogerősen a GVH http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&st=1&pg=11&m5_doc=5546
Vj-25/2004	Budapest Főváros Önkormányzata – útrekonstrukciók	A Fővárosi Önkormányzat 2001-ben és 2002-ben közel 40, Budapest különböző pontjait érintő út- és műtárgyfelújítási munkálatokra vonatkozó közbeszerzési pályázatot hirdetett meg. A Versenytanács ebből 19 esetben bizonyítottan látta, hogy a bírságolt cégek felosztották a piacot: a pályázatbeadás előtt többször meghatározták, melyikük lesz a későbbi nyertes, és a többiek részben alvállalkozóként részesedtek a megbízásból. A vállalkozások képviselői között ennek érdekében	Betonút Szolgáltató és Építő Rt. Strabag Építő Rt. EGÚT Egri Útépítő Rt.	68 182,6 74,7	jogerős	Határozat http://www.gvh.hu/gvh/alp ha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=3995	A GVH elmarasztalt 8 út- és hídépítő céget http://www.gvh.hu/gv h/alpha ?do=2&pg=72&st=1&m5_do c=210	Fővárosi Ítéltábla döntése: http://www.gvh. hu/gvh/alpha?do=2 &pg=11&st=1&m5_doc=6889	

			Alterra Építőipari Kft.	7,2					
			Hidépítő Rt.	182,5					
			Hídtechnika Hidépítő, Karbantartó és Szigetelő Kft.	-					
			Betonplasztika Betonszerkezetek Helyreállítását Tervező és Kivitelező Kft.	-					
			Mota-Engil Magyarország Beruházási és Építőipari Rt., korábban MOTA Hungária Rt.	29,5					
			Mélyépítő Budapest Építőipari, Kivitelező, Beruházó és Tervező Kft.	32,4					
			Swietelsky Építő Kft.	17					
			Vegyépszer Építő és Szerelő Rt.	-					
Vj-28/2003	Fővárosi és Pest Megyei Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság székházának felújítása	Az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság 2001-ben nyílt előminősítéses eljárást hirdetett meg Fiumei úti székháza átalakítására, felújítására. Miután ezt az eljárást érvénytelennek nyilvánította, tárgyalásos közbeszerzési eljárást hirdetett. Erre a korábbi eljárásra is jelentkező négy cég újra jelentkezett. A kiíró a részvételi felhívásban megadott értékelési szempontok alapján rangsorolta az ajánlattevőket; ajánlattételre a három legmagasabb pontszámot elért jelentkezőt kérte fel. A negyedik cég a kizárása ellen jogorvoslattal élt a Közbeszerzési Döntőbizottságnál. A három legmagasabb pontszámot elért cégből kettő a végső ajánlattételt megelőzően megállapodott, amely szerint bármelyikük nyertessé válása esetére a vesztes fél öt - alvállalkozási megbízás, illetve pénzbeli kárpótlás formájában - ellentételezi. Megállapodásukba később bevonták az eljárásból kizárt (negyedik) céget, amely ezért cserébe visszavonta jogorvoslati kérelmét, így szintén részesévé vált a tiltott összejárásának.	Baucont Építőipari Rt.	227	jogerős (2007.11.21.)	Határozat http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=3678	Versenyfelügyeleti eljárás négy építőipari vállalkozás ellen http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=72&st=1&m5_doc=101	Fővárosi Ítéletábla döntése http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=5064 Legfelsőbb Bíróság döntése: http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=6143	Újabb kartellpert nyert a GVH http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=72&st=1&m5_doc=4965
			Kész Közép-Európai Építő és Szerelő Kft.	136					
			Középipületépítő Rt.	-					
			Épker Kft.	227					

Vj-27/2003	Nemzeti Autópálya Rt. autópályaépítése (M3, M7, M7-M70 szakaszai)	Mintegy 60 km-nyi autópálya építés érdekében 2002 tavaszán, nyarán és őszén zajlottak le közbeszerzési eljárások: tavasszal pályázatás nélküli ajánlatkéréssel, júliusban meghívásos, majd miután ezt a kiíró eredménytelennek nyilvánította, nyílt előminősítéses pályázatással. Míg a tavaszi ajánlatkérés kormánydöntés alapján csak egy konzorciumot érintett, addig a meghívásos, majd pedig a nyílt eljárásban főállalkozói minőségben gyakorlatilag ugyanaz a vállalati kör vett részt. Az előkészítésnek ez a módja, különösen az eljárás újrakezdései megkönnyítették az érintett vállalati kör számára a versenytársi ajánlatokról való információszerzést, valamint az egyeztetéseket. A meghívásos és a nyílt eljárásban elindult vállalatok között olyan megállapodás alakult ki, amely eredményeként előzetesen felosztották maguk között az autópálya építési munkákat. Ezt úgy érték el, hogy a pályázat beadása előtt megállapodtak abban, hogy melyik kiírást melyikük nyeri, tájékoztatták egymást arról, hogy milyen nagyságrendű árajánlatokat tesznek. Az egyeztetések alapján aztán a beadott pályázatban olyan ajánlatokat tettek, amelyek eredményeként a megállapodásnak megfelelő tendergyőzteseket hirdethetett csak ki a kiíró. Ezzel a közbeszerzési eljárást látszólagos versennyé degradálták.	Betonút Szolgáltató és Építő Részvénytársaság	2212	jogerős (2007.08.29.)	Határozat http://www.gvh.hu/gvh/alp/ha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=3758	A Versenytanács elmarasztalta az autópálya-építő cégeket. Összeajtszottak a versenytársak http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=72&st=1&m5_doc=2210	Fővárosi Ítéletábla döntése http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=4883 Legfelsőbb Bíróság döntése http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&m5_doc=5656	Jogerősen pert nyert a GVH az autópálya-építő kartellüggyben http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&m5_doc=5576
			Strabag Építő Részvénytársaság	2468					
			Hídépítő Részvénytársaság	1371					
			EGÚT Egri Útépítő Részvénytársaság	496					
			Debreceni Mély és Útépítő Részvénytársaság	496					

GVH Ügyszám	Ajánlatkérő, a közbeszerzés tárgya	Rövid leírás	Vizsgált cégek	GVH bírság (millió Ft)	Bírósági felülvizsgálat/ Jogerős	GVH döntés	GVH döntéshez kapcsolódó sajtóközlemény	Bírósági döntés (Jogerős)	Bírósági döntéshez kapcsol. GVH sajtóközlemény
Vj-154/2002	Oktatási Minisztérium - Kaposvári Egyetem beruházási munkálatai	A Kaposvári Egyetem beruházási munkálataira 2002 tavaszán írt ki közbeszerzési eljárást az Oktatási Minisztérium. A részvételi szakasz lezárulta után már csak két cég adhatott be részletes ajánlatot a pályázatra. Ez a két cég - szerződéstervezetek bizonyossága szerint - előre egyeztetett abban, hogy bármelyikük is adja majd a kedvezőbb ajánlatot, a nyertes kompenzációt biztosít a vesztes félnek (alvállalkozóként való bevonás az építésbe, illetve kártérítés, továbbá kötelezettségvállalás arra, hogy a vesztes nem támadja meg az eredményt a közbeszerzési döntőbizottság előtt).	Baucont Építőipari Rt.	149	jogerős (2010.08.23.)	Határozat http://www.gvh.hu/gvh/alp/ha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=3671	A Kaposvári Egyetem részére épülő multifunkcionális központ építtetésének tárgyában kiírt pályázat http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=72&st=1&m5_doc=2205	Fővárosi Bíróság döntése: http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=6672	
			Klíma-Vill. Építőipari Fővállalkozási és Szolgáltató Kft.	-					
			Középületépítő Rt.	149					
Vj-138/2002	BKV DBR Projekt Igazgatóság - Budapest, Bartók Béla u.-i felújítás	Budapest egyik legjelentősebb beruházási projektje volt 2002-ben a Bartók Béla út és a hozzá kapcsolódó más csomópontok felújítása. Az érintett területekre a főváros négy részprojektet meghatározva írta ki a	Alterra Kft.	-		Határozat http://www.gvh.hu/gvh/alp/	A 4-es metró építésével kapcsolatos, a belső Bartók Béla út	Fővárosi Ítéletábla döntése http://www.gvh.hu/	
			Swietelsky- Útvasút Kft.	-					

			Mélyépítő Budapest Építőipari, Kivitelező és Tervező Kft.	-					
			Debreceni Mély és Útépítő Rt. (DEBMUT)	-					
			Betonút Szolgáltató és Építő Részvénytársaság	-					
			STRABAG Rt.	137					
			Ring Kkt.	52					
			EGUT Egri Útépítő Rt.	56					
Vj- 134/2008	Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal „Intervenció gabonakészletekből származó élelmiszersegélyek előállítása és a megrendelő által meghatározott raktárakba történő szállítása”	A vállalkozások egy 2006 júliusában kiírt közbeszerzési eljárás kapcsán versenykorlátozó magatartást tanúsítottak azzal, hogy a vitaminozott liszt beszállítására vonatkozó pályázati tételek kapcsán felosztották egymás között a piacot.	„SIKÉR” Malomipari Feldolgozó és Kereskedelmi Zártkörűen Működő Részvénytársaság	30	folymatba n	<a href="http://www.gvh.hu/gvh/alp
ha?do=2&pg=11&st
=1&m
5_doc=7202">http://www.gvh.hu/g vh/alp ha?do=2&pg=11&st =1&m 5_doc=7202	<a href="http://www.gvh.hu/gvh
/alpha
?do=2&pg=11&st=1&
m5_do c=7212">http://www.gvh.hu/gvh /alpha ?do=2&pg=11&st=1& m5_do c=7212		
			H&T Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	20					
			Szécsény-Mill Korlátolt Felelősségű Társaság v.a.						
Vj- 174/2007	Máv Rt. Vezérigazgatóság EU Program Igazgatóság- vonalszakasz átépítési munkák, - vágányépítési munkák, pályaeépítési munkák, vágányrehabilitációs munkák	A vállalkozások a 2004. és 2005 során kiírt Kecskemét-Városföld-elágazás (kiz)- Kiskunfélegyháza (kiz) vonalszakasz átépítési munkái (II. ütem), Rákospalota - Újpest vasútállomás vágányépítési munkái, Cegléd (kiz.) — Szolnok elágazás (kiz.) vonalszakasz rekonstrukció, nyílt közbeszerzési eljárás, Győr állomás pályaeépítési munkái Zalaegerszeg deltavágány (kiz) - Ukk (kiz) vonalszakasz vágányrehabilitációs munkái közbeszerzési eljárások kapcsán a verseny korlátozására alkalmas magatartást tanúsítottak.	Colas Dunántúli Út- és Vasútépítő Zrt.	1500	folymatba n	<a href="http://www.gvh.hu/gvh/alp
ha?do=2&pg=11&st
=1&m
5_doc=6669">http://www.gvh.hu/g vh/alp ha?do=2&pg=11&st =1&m 5_doc=6669	<a href="http://www.gvh.hu/gvh
/alpha
?do=2&pg=11&st=1&
m5_do c=6544">http://www.gvh.hu/gvh /alpha ?do=2&pg=11&st=1& m5_do c=6544		
			MÁVÉPCELL Mély-Magas és Vasútépítő Kft.	2100					
			MÁV MTM Mélyépítő Tervező Magasépítő Kereskedelmi és Ügyviteli Szolgáltató Rt. f.a.	178					
			Szentesi Vasútépítő Kft.	3400					
			Vasútépítők Pályatervező, Kivitelező és Iparvágányfenntartó Kft.	-					